

Ion Luca Caragiale

Az elveszett levél

Vígjáték négy felvonásban

Fordította: Bodor Ádám

SZEMÉLYEK

STEFAN TIPĂTESCU,	a megye prefektusa
AGAMEMNON DANDANACHE,	régi 48-as harcos
ZAHARIA TRAHANACHE,	az állandó bizottság elnöke, a választási bizottság, a tanügyi bizottság, és más választmányok elnöke
TACHE FARFURIDI	ügyvéd, említett bizottságok és választmányok tagja
IODACHE BRÂNZOVENESCU,	hasonlóképpen
NAE CAŢAVENCU,	ügyvéd, a Kárpáti Harsona szerkesztője és kiadója, a Román Gazdasági Ébredés enciklopédikus társas egylet alapító elnöke
IONESCU,	népművelő, a lap munkatársa, tagja a társas egyletnek
POPESCU,	hasonlóképpen
DUDU PRISTANDA,	a város rendőre
RÉSZEGES POLGÁR	
ZOE TRAHANACHE,	a fent említett Trahanache felesége
SZOLGALEGÉNY	
SZAVAZÓK, POLGÁROK, KÖZÖNSÉG	

Történik egy hegyvidéki kisvárosban

I. FELVONÁS

*Polgári ízléssel bebútorozott előszoba. Háttul ajtó, kétoldalt nagy ablakok.
Jobb és baloldalt ajtók, előtérben kanapé, fotelek.*

1. JELENET

*Tipătescu házikában, kicsit izgatottan fel-alá sétál, a „Kárpáti Harsona”
egy példányát olvassa. Pristanda az ajtó közelében áll.*

- Tipătescu *(befejezi a mondatot)* „...és szégyenszemre a várost képes egyetlen ember rettegésben tartani... Az pedig már kész gyalázat, hogy a kormány, mint valami mostoha gyermeket, Románia legszebb megyéjét egy vámpír karja közt veszni hagyja.” *(Felháborodva)* Én vámpír! Kész röhej.
- Pristanda Megint magáról írnak? Engedelmeivel megkérdezhetem, mi is az a hogy-hívják, az a gámpír?
- Tipătescu Az egy izé, egy állat. Egy olyan vérszopó állat, vagyis ember, aki a mások vérére, a népét, ilyesmi... szopja...
- Pristanda Méghogy maga szopja. Honnan veszi? Láttá? Na, meg lesz a neve jegyezve.
- Tipătescu Ez az irkász-firkász senkiházi kutyaütő...
- Pristanda Tudom, kiről van szó, én már tudom. De maga akkor sem szopja.
- Tipătescu Ő, a híres lapjával. Hát majd meglátja. Akkor nem is fogják megválasztani. Arról én gondoskodom, ilyesmiről ne is álmodják. Búcsút mondhat...
- Pristanda Üzen neki valamit?
- Tipătescu Eh, mit! Állhat mögötte az egész tisztelt népművelői testület, az állatvédő legényegylet, hiába, én akkor se.
- Pristanda Úgy van. Ezt meg kell neki mondani, hogy nem. Hogy tudja.
- Tipătescu Á! hadd ugasson csak, csaholjon. Csaholjon, mint egy kutya.
- Pristanda De jó volna, ha az ilyenekkel már történne valami. A rendőr csak figyeli a szájtépést és nem intézkedik. Lenne szegény rendőrnek is egy kis öröme, hiszen szomorú a sora, nem úgy mint más keresztény népeknek.
- Tipătescu Persze, Dudu, persze, de most nehogy elkezdje...
- Pristanda Mert vegyünk például engem. Nálam is ugye jelentkezik egy-két gond. Egy: népes a család. Kettő: a fizetés, mint tudjuk, kicsi, amennyire futja a költségvetésből. Mondja is nekem minden nap az asszony, mármint a nejem: Dudu, tátsd ki a szád, kérd meg a prefektus urat, emelje meg a fizetésedet, mert felkopik az állunk. Tíz vagy tizenegy gyermek, uram, nem kevesebb, érdekli is az államot, ki ad enni nekik! Mit kezd a keresztény rendőr magával! Mindig csak a kötelesség. És a tíz gyerek? Vagy mennyit is mondtam?

Tipâtescu De azért maga is talpraesett ember, Dudu, ha kicsi is a fizetés, valahogy mindig előteremti a többi. Ha nem csurran, hát cseppen, tudjuk, van gondunk ám magára.

Pristanda Van, van, én csak azért mondom, hogy legyen eszünkbe juttatva a dolog...

Tipâtescu És ha már itt tartunk, nem árt, ha azt is tudja, én az odaadó munkatársakat szeretem, akiket belülről is fűt a munka szeretete. Akik ha kell, tűzbe is mennek értem... azért, ha ráadásul nagycsaládos az illető, én se mindig nézek oda, sőt inkább elfordítom a fejem, ha innen-onnan lenyúl magának valamit. Vigye...

Pristanda Tíz gyermek, uram, vagyis tizenegy. Tizenegy kicsi élet.

Tipâtescu Jó, jó, tudom. De a múltkor is egész jól keresett, tudja, azokkal a zászlókkal. Az egész jól hozott a konyhára.

Pristanda *(önfeledten fölnevet)* Ja kérem, ki volt az pontosan kalkulálva. *(észbekap)* Mire tetszik gondolni?

Tipâtescu A bizottság negyvennégy zászlót rendelt a zsidótól, egytől egyig ki is fizette őket.

Pristanda E-eegen...

Tipâtescu Mi lett velük? Talán mind kitűzte őket?

Pristanda Garantáltan. Egy-kettő lehet a széltől le lett sodorva... De a többi...

Tipâtescu Azt akarja mondani, mind a negyvennégyet kitűzte?

Pristanda Pontosan azt, uram. Talán még többet is.

Tipâtescu Ne marhaskodjék, Dudu. Mintha nem kocsikáztunk volna körbe aznap Zaharia urasággal és Zizi kisnagyságával az egész várost! Zizi, milyen huncut még szóvá is tette meglátásait. „Hm, aszongya, számláljuk csak összes azokat a Dudu-féle zászlókat.”

Pristanda Ezt nem vártam volna. Ez rosszul esett. És pont Zizi asszony. Mindig azt hittem, ő az én kicsi őrangyalom.

Tipâtescu Na nem gonoszságból tette, csak tréfált. De azért ismerjük mi az embereinket.

Pristanda És tényleg képesek voltak és megszámlolták a zászlókat?

Tipâtescu Aha, és úgy tíz-tizenegyig jutottunk...

Pristanda Na ne! Vegyük csak szépen sorjába. No, lássuk csak. Ugye egyszer kettő a prefekturán...

Tipâtescu Egy...!

Pristanda Kettő a Február tizenegyedike téren, az négy...

Tipâtescu Csak egy, Dudu...

Pristanda Kettő a városházán, az hat, kettő a fiúgimnáziumon azzal nyolc, a leányiskola, a kórház, a Szent Nyekuláj katedrális, ez már közel húsz. Kettő ugye a prefekturán...

Tipâtescu Jól van, Dudu, hagyja már abba, ezeket már mind számolta...

Pristanda Isten őrizz, ne lássam az anyukámat, isten nyugtassa. A szél biztos elsodort néhányat, de én arról már nem tehetek.

Tipâtescu Jó, el van felejtve. Váltunk témát. Valamit el kezdett nekem mesélni, de aztán éppen behozták nekem a lapot. Mi is történt magával tegnap este?

Pristanda Jól mondja uraságod, el ne felejtsük. Szóval, este, úgy tizenegy körül hazaballagok, bekapok valamit, hullafáradtan lerogyok. Mondja a nejem, vetközz le, Dudu, feküdj le rendesen. De én nem, a rendőr éjjel is rendőr, nálam éjszaka is első a kötelesség. Úgy hogy kábé háromnegyed tizenkettőkor már újra talpon vagyok és kimegyek szemlézni egyet. Úgy gondoltam, átvágok a téren a sorompó felé, aztán a városháza felé visszakanyarodom. A térség közepén tartok, amikor észreveszem, hogy még világosak Catavencu úr ablakai. Mivel nálam mindig első a kötelesség, kiadtam magamnak az utasítást: lássuk csak, egy ilyen késői órában mit történik ott. Ha az ember fölűszik a csatornán, eléri a párkányt, onnan aztán mint egy páholyból belát a házba. Előszedtem hát minden tudásomat, fölűsztam mint egy macska és kényelembe helyeztem magam. Mint a színházban, uram.

Tipâtescu *(kíváncsi)* Jól van, na. És aztán?

Pristanda Alsóztak, kérem.

Tipâtescu Tyű ha. Éspedig, kik?

Pristanda Gondolhatja: a népművelők. Popescu, Ionescu és Pripics pópa...

Tipâtescu Úgy, szóval a pópa is...

Pristanda Az ám, a pópa. Azonkívül ott volt még Tachita úr, Petcus, valamint Zapisescu, az egész bagázs. A vége felé tartottak, a dohányfüst, mint valami hajókéményből csak úgy ömlött kifelé az ablakon. Petcus és a pópa huszonegyezni kezdtek, a többiek beszélgettek.

Tipâtescu És Cațavencu? Gondolom, esett egy-két szó rólam is.

Pristanda Szidva volt uraságod, méghezvá ocsmány módon. Uraságod maga, meg a kormány. Aztán név szerint számba lettek véve a személyek, akik majd rá fognak szavazni.

Tipâtescu Már ha egyáltalán jelölik őt is képviselőnek. Jó, hogy ők, a népművelők, a díszes csűrhe, de én is itt vagyok...

Pristanda No de lássuk csak. Egyszer csak Cațavencu azt mondja: „De én tudok ám még valakiről, aki majd rám szavaz, és akire a gámpír álmában sem gondol. Márpedig, ha az illető a mi oldalunkra áll barátocskáim, akkor kezünkben van a többi is. Hogy megértsék, hadd olvassak föl maguknak egy erkölcsi témájú levelet.” Ezzel elővesz a zsebéből egy borítékféleséget. Erre annak a pokolfajzat pópának egyéb sem kellett: fölűrik a kártya mellől: „Egy szót se, megállj, nehogy belekezdj, amíg egy szivarra nem gyűjtök.” Rá is gyűjt, szipákol, aztán odajön az ablakhoz és az égő fidibuszt egyenesen a képembe dobja. Az előadás véget ért. Lecsúsztam a csatornán, ijedtemben egy ismeretlen illető nyakába estem. Mert képzelje, miközben én a kötelességemet teljesítettem, arra járt egy másik személy és leült hallgatózni a fal tövébe. Most ordítózni kezdett, mint egy vadbarom, mire a házbeliék mind az ablakba csődültek.

Tipâtescu Na és? Ennyi? Nincs tovább?

Pristanda Jelentem, el lett menekülve onnan. Később visszamerészkedtem, de addigra be lett csukva az ablak, előkerültek valami függönyök is.

Tipâtescu Pont amikor a legérdekesebb volt, akkor. A fene a pópáját a gyufájával. Kitől kaphatott a kutyaütő levelet? Én most elmegyek uzsonnázni, mert Zaharia úr és Zizi asszony nélkül egy falatot sem eszik. Tudja, milyenek...

Pristanda Addig legyen végrehajtva valami, vagy lehunyhatom egy kicsit a szememet?

Tipâtescu Menjen, Dudu, járja meg magát és szimatoljon. Szimatolja ki nekem, ki írhatta azt a levelet. Járjon a dolog végére.

Pristanda Meg lesz próbálva. Van egy pár barátom.

Tipâtescu Abbiza, nem ártana elindulni ezen a szalon. Nem mintha tartanék ettől a szarkeverőtől, de nem szeretem, ha meglepetések érnek.

Pristanda Nyugodt lehet. Amíg maga uzsonnázik, Cațavencu úr és Pripics pópa körbe lesz szimatolva.

2. JELENET

Pristanda egyedül.

Pristanda Ilyen a rendőri hivatás. Nélkülöm mire is mennének? Én irányítom az életüket. Föláldozom a fiatalságom, ők meg nekiállnak megszámolni a zászlókat...

3. JELENET

Zaharia Trahanache, Pristanda, majd Tipâtescu és Zoe

Trahanache *(bejön hátulról, nem veszi észre Pristandát, aki a zajra fölugrik. Trahanache gondterhelt)* Gyerekek, gyerekek, micsoda tolvaj, korrupt világ! Erkölcs? Elvek? Csak önző önös érdek, megint csak önző önös érdek! Helyes következtetésre jutott az én derék fiam, amikor azt mondta: „Apuci, rájöttem, ahol nincs erkölcs, ott felüti a fejét az erkölcstelenség.” Én csak hozzátehetem: az elvtelen társadalom legfőbb baja, hogy nem elvek alapján él. Árulás, tolvajlás mindenfelé. *(Megpillantja Pristandát)* Te itt vagy, Dudu fiam?

Pristanda Én itt, kezét csókolom, Zaharia uram. Pontosan itt állok, a kijelölt helyen.

Trahanache És a Stefi prefektus talán elment?

Pristanda Ó nem, nem ment ő el tisztelettel, csak momentán éppen nincsen itt. De már jön is.

Tipâtescu	<i>(városi öltözék, kalap, kesztyű; meglepődik, hogy Zahariát ott találja)</i> Kit látnak szemeim! Zaharia bátyám uzsonna előtt előbújt a barlangjából? Mi történt?
Trahanache	Lehet, nem fogsz örülni neki. Kifújom magam, aztán elmondom <i>(kézmozdulattal jelzi; Tipâtescu tegye útra a rendőrt)</i>
Pristanda	Akkor mehetek a szimatolásra?
Tipâtescu	Elmondja uzsonna közben, Zaharia bátyám, vagy most mindjárt?
Trahanache	Nyugalom, öcsém, csak lassan a testtel. Először is, erről az én kicsi Zizimnek nem szabad tudni. Áll a bál, Stefi, ezek most nagyon el vannak indulva... <i>(leül a kanapéra, háttal a középső ajtónak)</i>
Tipâtescu	<i>(Pristandához)</i> Akkor ejtse útba Zizi asszonyt, mondja meg neki, türelmét kérjük, késni fogunk egy kicsit. Egy kis megbeszéltnivaló, politika férfi-munka...
Pristanda	Meg lesz mondva uram. <i>(Távozik a háttér felé. Amikor kilépne, kissé megnyílik a jobboldali ajtó, előbukkan Zoe feje. Pisszeg Pristanda felé, hogy vegye észre. Közben Tipâtescu megfordul, látja Pristandát a jobboldali ajtónál)</i>
Tipâtescu	Eltéveszti a kijáratot, Dudu?
Pristanda	Ó nem, én egyáltalán nem. Csak gondoltam megnézem ezt az ajtót is. Kimehetek a másikon is, természetesen. <i>(A játék az ajtók előtt néhányszor megismétlődik. Végül Pristanda kisürül a jobboldali ajtón, Tipâtescu látja is meg nem is, vállat von. Előre jön, hogy helyet foglaljon Trahanache közelében.)</i>

4. JELENET

Tipâtescu, Trahanache

Tipâtescu	Meséljen, Zaharia bátyám, mondja, mi a nagy helyzet? Csak nem történt valami a politika színterén?
Trahanache	Valami! Nyugalom, nyugalom, csak lassan a testtel. Csak szép sorjában. Akkor kezdem. Ma reggel, úgy fél kilenc tájt, még a kávémat sem ittam meg, bekopog az inas egy levéllel. Egy olyan kis cetlit hoz, amolyan firkálmányt, aszongya válaszra vár. Ki nem találod, ki írt nekem.
Tipâtescu	Élőlény? Nő, férfi? Én ismerem? Bátyám ne izgasson.
Trahanache	Akkor jól fogózz meg! Személyesen az írkász-firkász Nae Cațavencu.
Tipâtescu	Ó! A faszkalap! Bocsánat.
Trahanache	Na, mondom magamban, ugyanbizony mi ütött belé? Csak nem kezdek el levelezni egy ilyen Cațavencuval, amikor - ahogy a közmondás mondja: se tücsköm, se bogaram - sőt éppen ellenkezőleg.

- Tipâtescu És bátyám képes volt, és átvette a levelet...
- Trahanache Úgy, úgy. Átvettem, hát persze, hogy átvettem. Nézd csak, mivel szórakozik ez az ember, nézd csak, most jön a java. *(Levélkét vesz elő a zsebéből, átadja Tipâtescunak)* Olvasd.
- Tipâtescu *(átveszi a levelet, olvasni kezdi)* „A tiszteletreméltó és méltóságos Zaharia Trahanache úrnak, az állandó bizottság elnökének, az iskola-bizottság, a választási bizottság, a mezőgazdasági bizottmány és más bizottságok elnökének... helyben. *(kiveszi a levelet a borítékból)* Khm. Igen tisztelt uram, állampolgári kötelességéből eredően és családi becsülete érdekében kérjük, szíveskedjék még a mai napon délelőtt kilenc és tíz óra között fölkeresni a »Kárpáti Harsona« szerkesztőségét, amely egyben a »Román Gazdasági Ébredés« enciklopédikus szövetkezeti társas egyesület irodája, ahol egy ön számára létfontosságú dokumentum tartalmát megismerheti. Az ön híve, Cațavencu, a »Kárpáti Harsona« igazgató tulajdonosa, a Román Gazdasági Ébredés enciklopédikus szövetkezeti társas egyesület alapító elnöke.”
- Tipâtescu Nafene! Vajon miféle dokumentumról lehet szó?
- Trahanache Nyugalom, nyugalom, mindjárt megtudod.
- Tipâtescu Bátyám képes volt és elment Cațavencuhoz?
- Trahanache Elgondolkoztam a dolgon: most elmenjek, ne menjek? Végül úgy döntöttem, csak úgy kíváncsiságból elmehetnék, lássuk, mi akar ez lenni.
- Tipâtescu Átkozott faszkalap kutyaütője! Mit akart?
- Trahanache Nyugalom, nyugalom, hiszen most mondom. Szóval elmentem hozzá, a szerkesztőségbe. Amint belépek, illedelmesen fölpattan, hellyel kínál, aztán elkezd, hogy méltóságos uram így, méltóságos uram úgy, végtelenül fájlalom, hogy az utóbbi időben kissé elhidegültünk egymástól. Holott ő például, ha tudnám, mindig is fölnézett a megye első emberére - egyszerűen alaposan benyalt ott mindjárt helyben nekem. Erre én igen komoran csak annyit mondtam: Tisztelt uram, térjünk a tárgyra; ön azért hívott, hogy megmutasson nekem egy érdekes dokumentumot. Látni szeretném. Mire ő: ó, attól tartok, ezen írás megtekintése fájdalmas csapást, megrázkódtatást fog jelenteni az ön számára, tulajdonképpen föl kellett volna készítenem egy nem mindennapi kellemetlenségre. Így papolt, köntörfalazott, míg újra rá nem szóltam: Uram, sok a szöveg, láthatnám végre azt a bizonyos dokumentumot? Ó, mondja erre megint, azok a fehérnépek, a bajkeverők, az átkozott nőnem, ilyesmi. Hogy lásd, hová akart ezt a kutyaütő kilyukadni... Szegény Zizikém csak meg ne tudja, el ne szöld magad, egy ilyen otrombaság nagyon megviselné az ő érzékeny kicsiny lelkét.
- Tipâtescu *(izgatottan fölpattan)* Mit merészelt a nyomorult?
- Trahanache Nyugalom, nyugalom, csak apránként, falatonként... Mesélt még keveset a férfiúi állhatatosságról, a nők erkölcséről, míg végül a sarkamra álltam és azt mondtam neki: amennyiben most azonnal nem mutatja meg azt, amiért idehívott, tiszteletreméltó uram, én távozni leszek kénytelen. Akkor aztán nem tehetett egyebet elébem tett egy levélkét. Ki nem találod kicsoda írta és meghozza kinek...

- Tipătescu *(alig bír úrrá lenni felindultságán)* Kicsoda...? Bátyám táncol az idegeimen...
- Trahanache Akkor kapaszkodj jól meg, öcsém, mert te írtad az én Zizikémnek, szabályos szerelmes levél, ahogy az föl van vázolva a nagykönyvben is, ahogy egy kéjsóvár dúvad írta az ő macájának...
- Tipătescu *(felindultan)* Ez képtelenség, nem lehet igaz. Tudod, mi áll benne?
- Trahanache Nyugalom, nyugalom, már hogyan tudnám. Talán tízszer is elolvastam, betéve tudom az egészet. Figyelj csak, azt mondja: „Drága Zizikém, örömmel tudatom, hogy az öreg bölény - ez én volnék - este gyűlésbe megy, én pedig itthon maradok, mivel táviratokat várok Bukarestből, talán maga a miniszter is megkeres. Ne várj tehát otthon, inkább te gyere hozzám gyémánt jércikém, a te ezüst kakasodhoz, aki imád és puszikál azon az illatos kis köldöködön. Aláírás: Stefi.” *(Méretegi Tipătescut, aki magán kívül van az idegességtől)*
- Tipătescu *(dühödten sétál fel, alá)* Elképesztő. Széttépem azt a nyomorultat. Nem, ilyen nincs!
- Trahanache *(higgadtan)* Persze, hogy nincs. A mi köreinkben el sem lehet képzelni efféle elvetemültséget. Az mindenesetre figyelemreméltó, hol tartanak már ezek az ilyen okirathamisításokkal. Mert ilyen tökéletes utánzatot még nem láttál, te is azt mondanád, a te írásod ez, az aláírással együtt, az, mert egyszerűen nem lehet a más, bárki meg merne esküdni rá. Még Zizikém is mérget venne rá. *(Elhallgat, Tipătescut figyel, aki ökölbeshorított kézzel járkal)* No de öcsém, remélem, nem izgattad föl magad. Nehogy már mellre szívd, bármennyire is szennyes kis ügy ez. Ilyen a világ, tele csirkefogókkal, pont te bírnád megváltoztatni? Bele kell törödnünk, az emberi hitványság határtalan.
- Tipătescu Széttépem azt a firkászt. Szét fogom tépni.
- Trahanache Nyugalom, nyugalom. Ha találkozol vele, nézz egyszerűen keresztül rajta, ahogy én tettem. A szememből azt olvashatta ki: tojok rá. Most az egyszer melléfogott. Látva, hogy különösebben nem izgat a dolog, tudod mivel állt elő? Azt mondja, jó, ha számomra teljesen közömbös, hogy a hitvesem egy köztisztviselő részéről ajánlatokat kap holmi malackodásra, majd lesz valaki más akit mindez érdekelni fog. Éspedig a közvélemény, ezért a levelet közölni fogja a Kárpáti Harsona vasárnapi számában, méghozzá bekeretezve, hadd olvassa mindenki, akinek még számít valamit a város becsülete.
- Tipătescu Ez most tönkre akar tenni minket pont a választások előtt. Na megálljon csak. Hol van, Dudu!? Rendőrség! Hozza nekem ide azt az embert azonnal, a levéllel együtt. Hol van? Elment már?
- Trahanache *(Utánamegy a szín végébe)* Nyugi, nyugalom, lassan a testtel. Egy ilyen jóra való művelt gyerek mint te, legyen kellőképpen higgadt és megfontolt, ha már éppen ő a prefektus. Egy ilyen társadalomban, ahol nem az erkölcs és nem legszentebb elveink irányítanak, józan, mérlegelő emberek kellenek.
- Tipătescu *(nyugodtan)* Akkor is széttépem.

Trahanache	Örülök, hogy lecsillapodtál, fel a fejjel. Vannak ennél fontosabb dolgaink. Az esti gyűlés! Kész a határozat? Hogy állunk? Akkor jelöljük azt a Farfuridit, vagy mit teszünk? Megtudtam, Cațavencu a népművelőivel rendbontásra készül, de mi nem vesszük fel az ilyesmit. Dudu rendőr mindenesetre résen legyen. Nem, nem, tegyen bármit, nem fogjuk fölvenni.
Tipătescu	Ne is tartson tőle bátyám olyan nagyon, Cațavencu este nem a gyűlésben lesz, hanem egészen máshol. Például őrizetben.
Trahanache	Túl heves vagy, öcsém, csillapodj le végre. Menjünk uzsonnázni, az biztos jól fog tenni.
Tipătescu	Nem bátyám, köszönöm, nekem most még az étvágyam is elment. Kézcsókomat küldöm Zizi asszonynak, nekem most egy falat nem megy le a torkomon.
Trahanache	Jó na, de akkor ebédre föltétlenül elvárunk. Nekem este újra gyűlésbe kell mennem, Zizikémet ezúttal is rád bízom. Akár tetszik, akár nem vele kell maradnod, nehogy elunja magát. Aztán a szokásos preferansz.
Tipătescu	A maga kedvéért, bátyám...
Trahanache	Akkor viszontlátásra. És mondom, egy percig se izgasd magad. Hitvány szarkeverés ez, nem egyéb. Ez a mi világunk már ilyen. Ott, ahol nem elvek, a jóerkölcsök irányítanak, legalább mi előljárók őrizzük meg a méltóságunkat.

5. JELENET

Tipătescu, majd Zoe

Zoe	<i>(jobbról belép, titokzatosan Tipătescuhoz siet)</i> Ó, Stefi, hogy történhetett ilyesmi?
Tipătescu	<i>(felpattan)</i> Mi az, már te is tudod?
Zoe	Hogyne tudnám, hiszen mindent hallottam. Mindent tudok Stefi, mindet az ég világán, és én olyan szerencsétlen vagyok. Beavattam Dudu rendőrt is, ő az egyetlen, aki képes rajtunk segíteni.
Tipătescu	<i>(lassan tér magához)</i> Szóval, tudod...
Zoe	És ez semmi. Azóta már folytatása is van a dolognak. <i>(borítékot ad át Tipătescunak)</i> Újabb levél, nézd csak.
Tipătescu	<i>(olvassa)</i> „Tisztelt asszonyom! Szerkesztőségünk őrzi szeretett prefektusunk kegyedhez intézett levelét, amelyből egész bűnös kapcsolatuk mibenléte kiviláglik. Eme szerelmi dokumentumhoz nem ragaszkodunk, következésképpen bizonyos ellenszolgáltatások fejében azt kegyednek készséggel átengedjük. A tranzakció lebonyolítása érdekében kérem, keresse fel késedelem nélkül, irodánkat, ahol az ügylet mindkét fél megelégedésére a leg-

- nagyobb titokban lerendezhető.” Lerendezhető... lerendezhető... Szóval itt tartunk. Dehát hogy az ördögbe? Hogy veszíthetted el azt a levelet, Zizi!
- Zoe *(elfúlva)* Elveszítettem? Fogalmam sincs. Nem tudok róla, hogy elveszítettem volna. Mert tegnapelőtt este, amikor elmentem tőled, még megvolt. Ki tudja, útközben elővehettem a zsebkendőmet. Vagy a szél csak úgy kifújta a zsebemből.
- Tipâtescu Uhh! Az a szél, a szél... micsoda pech, balszerencse...
- Zoe El kell árulnom valamit, az előbb jártam Cațavencunál. Tőle jövök. Nagyon megértő, fel is ajánlotta, ő nagyon szívesen visszaadja nekünk a levelet. Azt kéri, cserébe támogassuk a megválasztását. Erre nagyon szépen kér. Más-ként, azt mondja, kitálal. Lapja, a „Harsona” holnap utáni számában közzéteszi a levelet.
- Tipâtescu Szóval erre megy ki. Értem én. Hát persze. Akkor kitört a háború, Zizi. Ez az ember tönkre akar minket tenni, azért nekünk kell őt elpusztítanunk. Csak jönne már ez a Dudu.
- Zoe Dudu rendőrt én küldtem el Cațavencuhoz, hogy bármi áron szerezze tőle még ma a levelet.
- Tipâtescu Ugyan, felesleges, teljesen hiába. Tudja ez a kutyaütő mit akar. *(Kívülről zaj)*
- Zoe Ó de rémes. *(Zaj megismétlődik)*
- Tipâtescu Ő lesz az, Dudu. *(Az ajtó felé siet, kinyitja, visszahőköl)* De mégsem. *(Zoehoz)* Nem tudom, ki az, bújj el gyorsan. *(Kituszkolja, maga is utána siet.)*

6. JELENET

Farfuridi, Brânzovenescu hátul be

- Brânzovenescu Lehet, mindez csak látszat, merő színlelés, az egész csak megtévesztő játék, hogy próbára tegye az ingadozókat, de ami engem illet, nekem nem tetszik a dolog...
- Farfuridi *(éllel)* Én meg úgy tíz óra körül Trahanache urat láttam beosonni Cațavencuhoz. Tudod, én akár van dolgom, akár nincs, otthonról pont tízkor elindulok...
- Brânzovenescu Ugye, ugye.
- Farfuridi Hazatérőben pedig, úgy tizenegy felé Trahanache asszonyságot láttam kijönni Cațavencutól. Én ugyanis akár van ügyfelem, akár nincs, tizenegykor bezárom az irodát.
- Brânzovenescu Mi ütött beléjük?
- Farfuridi Hát ez az...

- Brânzovenescu Figyeld csak meg, barátom. Előbb Trahanache urat látod, majd később Trahanache asszonyt. Ehhez vegyük hozzá azt is, hogy én meg az imént Dudu rendőrt láttam betérni Cațavencuhoz.
- Farfuridi Thü! Szépen vagyunk.
- Brânzovenescu Árulás szaga van a dolognak.
- Farfuridi Árulás? Meglehet. Azt én nem bánom, felőlem legyen árulás, ha egyszer a párt érdeke így kívánja. De akkor tudjak róla én is.
- Brânzovenescu A prefektus keze is benne van... az ő kertjében van a kutya elásva. Nézd csak, éppen jön.
- Tipâtescu *(balról bejön, lehet izgatott, de könnyedséget színlel)* Jónapot, jónapot, üdv az uraknak!
- Brânzovenescu *(félre)* Ami azt illeti elég megviseltnek látszik.
- Farfuridi *(félre)* El is vörösödött. *(hangosan)* Tiszteletünk. Üdvözljük a prefektus urat.
- Tipâtescu Én is még egyszer jónapot kívánok. Helyezzék kényelembe magukat.
- Brânzovenescu Köszönjük, uram, de ami azt illeti, dél is elmúlt, menegetnék haza...
- Farfuridi Ami pedig engem illet, hasonlóképpen, én tizenkettőig rendszerint befejezem a tárgyalásaimat.
- Brânzovenescu Úgy, hogy én most rá is térnék röviden. Fura dolgokat hallani mostanság a városban...
- Farfuridi Én pedig szeretek sajátkezüleg tiszta vizet önteni a pohárba, azt hiszem, valahogy így mondják. Amint azt Brânzovenescu kollégám elkezdte, különféle hírek terjengenek a városban. Azt beszélik például, hogy pártunk a szavazáson Cațavencu megválasztását támogatja.
- Tipâtescu A párt? Miféle párt? Hogy kerül ide Cațavencu?
- Farfuridi A párt mi vagyunk. Zaharia uraság, ön, Zizi Trahanache asszony... És úgy általában a mieink. Azt beszélik a népek, hogy mi most az ölünkben visszük be ezt a Cațavencut a parlamentbe.
- Tipâtescu Maguk minden ilyen mendemondának felülnek? Eh! *(kényszeredetten nevet)*
- Brânzovenescu Na, na. Csak ne nevéssen, tiszteletreméltó prefektus úr, semmi ok itt most a derűtségre. Ha már az emberek ilyesmit beszélnek, azt jelenti, megorrontottak valamit. Tudja, nem zörög a haraszt... ahogy a régi római mondja...
- Farfuridi Már az is elszomorító, hogy az emberek gondolkodnak. De miért is ne gyanakodnának...
- Brânzovenescu Ma például többen látták Trahanache urat látogatóba menni Cațavencu úrhoz...
- Tipâtescu No és...
- Farfuridi Aztán valamivel később Zizi Trahanache asszony is meglátogatta irodájában Cațavencu urat...
- Tipâtescu No és uraim, akkor mi van? Látogatási tilalom?

- Brânzovenescu Na, na! Aztán merő véletlenségből a maga Dudu rendőrbiztosa is lopva fölkeresi Cațavencu urat.
- Farfuridi Jogos a kérdés, mi történik itt? Mert nekem igenis, búzlik itt valami.
- Brânzovenescu Mi tagadás, kezdünk attól tartani, hogy a pletykák hamarosan igaznak bizonyulnak...
- Tipâtescu A pletykák? Mondják már el jóemberek, mi baj van? Mit pletykálnak az emberek.
- Farfuridi Jó, akkor most félreérthetetlen leszek. Áperthe kimondom, árulástól tartunk, uram.
- Tipâtescu (*haragosan*) Nem tudom, meddig kell túrnöm itt ezt a hangot. Az ilyesmit a mi köreinkben inzultusnak nevezik.
- Farfuridi Nem kell a dolgot mindjárt mellre szívní, uram. Semmi oka nincs a heveskedésre...
- Tipâtescu Már hogýne lenne, uraim. Önök eljónnek ide hozzám, aki fényes pályafutásomat feláldozva csakis magukért ebben a porfészekben maradtam, hogy megszervezzem a pártot - kérdem, úgy melleleg, ki lett volna erre itt képes? - erre maguk egy borongós délelőtt beállítanak, remegő orrcimpával, és kinyögik, hogy árulástól tartanak. Ezt érdemeltém? Hát kikérem magamnak!
- Brânzovenescu Igen, igen, de nézze csak, miket osztogatnak Cațavencu emberei ezidő szerint a városban. Méghozzá nyomtatásban, egész jóminőségű papíron, uram.
- Tipâtescu (*ki akarja kapni a kezéből*) Megnézhetem?
- Farfuridi (*magánál tartja a papírost*) Ó, ne fáradjon, majd én felolvasom. „Mindnyájunkat örömmel tölt el a hír, miszerint a megyei közigazgatás nem gördít akadályt Cațavencu ügyvéd, laptulajdonos jelölése ellen. Hasonlóképp megnyugvással vesszük tudomásul, hogy mind nesztorunk, Trahanache úr, mint a választási bizottság elnöke, mint pedig az ifjú prefektus belátta, hogy az ország jelenlegi állapotában megyénket különb módon senki nem képviselheti, mint az a felvilágosult, független érzületű férfiú, akinek a neve Nae Cațavencu. ...A jelölt úr a ma esti gyűlésen szólásra emelkedik...” Satőbbi, satőbbi. (*Abbahagyja az olvasást*) Érthető, nem? Szólt valamit az úr?
- Tipâtescu (*Hangosan*) Erről beszélhetnénk. De engem most hivatali kötelességeim a távírdába szólítanak. Elnézésüket kérem, de haladéktalanul távoznom kell. (*Az asztalhoz lép, megrázza a csengőt, távozik egy hátsó kijáraton*)
- Brânzovenescu Na, csak ilyen kurtán-furcsán? Ehhez mit szólsz?
- Farfuridi Éppen csak azt nem mondta, tessék, ott az ajtó. Jó, nem mondom. Ki vagyunk dobva.
- Tipâtescu (*háttérben megjelenik egy inassal*) Hol van Dudu? Merre kódorog?
- Inas Már kerestettem a városban. Nyoma veszett, uram. (*a háttérben tovább beszélgetnek*)
- Brânzovenescu (*közben ő is beszélgetett Farfuridival*) Amondó vagyok, menjünk el az öreghez... Gyerünk, itt megtudtunk mindent, amit akartunk.

- Farfuridi Te vagy a tanúm, én már kezdetben megmondtam, akár szép dolog, akár nem: árulástól tartok... Na akkor, lássuk csak. Hány óra...
- Brânzovenescu Elmúlt tizenkettő.
- Farfuridi Ejha... de hiszen én tizenkettő után...
- Tipâtescu *(lejön közjük)* Nos uraim?
- Brânzovenescu Megyünk, megyünk, uram, már itt sem vagyunk. Ha már kirakta a szűrünket. Képzelem, terhére voltunk. Nem a legkellemesebb híreket hoztuk.
- Farfuridi *(komoran)* I-igen, mi most elmegyünk, távozunk, óhaja szerint. De maga most eltöprenghetne egy kicsit a hallottakon, elvégre egyazon szeretett párt tagjai vagyunk. Amelynek a kebelében árulás történt. És még ez ellen sem lenne kifogásunk, legyen árulás, ha a párt érdeke egyszer ezt kívánja, de akkor tudjunk róla mi is! Tulajdonképpen azt mondhatnám, az árulást akár kedvelhetem is. *(éllel)* Én igazából csak magát az árulót vetem meg! *(Könnyedén)* Volt szerencsénk. Alázatos szolgálja, a viszontlátásra.
- Brânzovenescu A viszontlátásra.
- Tipâtescu *(becsukja utánuk az ajtót)* A francba veletek.

7. JELENET

Tipâtescu, Zoe, majd a Részeges Polgár

- Zoe *(balról sietve bejön)* Elmentek? Láttad? Hallottad? Benne vagyunk Stefi a csávéban. Azt hiszem, minket most szörnyű szerencsétlenség fenyeget. Csak térne már vissza Dudu...
- Tipâtescu Ne óbégass! Jön valaki. Hátha Dudu lesz az *(a hátsó ajtóhoz siet, ahol feltűnik a Részeges Polgár)*
- Polgár *(tétován)* Alászolgálja. *(csuklik, támoanyag végig, egész szerepe alatt)*
- Zoe Jesszusom, ki ez?
- Tipâtescu Mit óhajt, uram? Kihez van szerencsénk?
- Polgár Én? Én kérem egy becsületes választópolgár vagyok.
- Tipâtescu Na és? Ki vele, mi az óhaja?
- Polgár Én csak érdeklődni szeretnék, mitévő legyek? Maholnap választunk, én pedig becsületes választópolgár vagyok.
- Zoe Ez részeg. Be van rúgva.
- Tipâtescu Az ördögbe is, alszik az a kapus? Ide csak úgy beszélhet minden részeg és örvölt? Kifelé innen!
- Polgár Lehet, ittam egy keveset, de attól még mért lennék részeg. Mivel Zizi kisnagysád nekem régi jó ismerősöm látásból, hozzá fordulnék egy kis jótanácsért. Ha nekem idejében megmondják, tudni fogom én is, kire szavazok.

Ha nem mondja meg, én azt személyes elutasításnak veszem. Tessék nekem megmondani és akkor boldogan elmegyek.

Zoe Küldd el, Stefi, mert megbolondulok. Még csak ez a részeg hiányzott...

Tipâtescu Jól van, uram. Egyszer majd elbeszélgetünk. De talán máskor.

Polgár Ki tudja, lesz-e kedvem hozzá?

Zoe Ó, dobd már ki...

Polgár Most itt vagyok, használják ki maguk is az alkalmat. Úgysincs más dolgunk, beszélgessünk. Ne bámuljanak már olyan rémülten rám na! Kicsit eláztam, no és akkor mi van. Csak tudni akartam, jó helyen járok-e. Úgy értem, levél ügyben.

Tipâtescu Tessék? Mit beszél?

Polgár Tegnap Cațavencu úrral poharazgattunk kettesben. Lehet, el is áztam egy kicsit.

Tipâtescu Mit mond maga? Pontosan kivel poharazgatott maga a tegnap?

Polgár Tudtam, hogy érdekelni fogja. Igen, ha már kérde elmondom: találtam egy levelet, aztán beültünk Cațavencu úrral ide a Három Rablóba. Abban a levél ügyben.

Zoe Miféle levélről beszél?

Tipâtescu Mondja már.

Polgár Arról, amit maga írt a két kezével Zizi asszonykának. Tudom, mert olvastam. Az utcán találtam este, gyűlésből jövet. *(csuklik)*

Tipâtescu Miket beszél maga szerencsétlen? Hol van? Miféle levelet talált maga?

Polgár Engem kérem szépen, ne rázzanak, mert szédülök. Én tegnapelőtt este óta egyfolytában iszom. Kérem, kíméljenek.

Zoe Mutassa már! Lássuk azt a levelet!

Polgár Nem baj, hogy már olvastam? Mert én ahogy megtaláltam, nyomban fölbon-
tottam. *(Csuklik)* Be is álltam egy kandalló, egy olyan kandalló, kandelóber
alá hogy elolvassam. Hát nem mondom!

Zoe Hol van? Magánál van? Kérem!

Polgár Szép levél, gyönyörű sorok. Jóformán be sem fejeztem, hopp! Ott termett
Cațavencu úr!

Tipâtescu *(kétségbeesetten)* Képes volt odaadni neki.

Zoe Ugye, kiragadta a kezéből? Erőszakot alkalmazott...

Polgár Egy frászt! Csak belekukkantott, de én zsebrevágtam. Cațavencu úr szívós-
kodott, de én nem, velem nem lehet! Aszongya nekem: „úgy, szóval maga
levelezik a prefektussal. Ne, ne is tagadja, ismerem az írását. Mutassa csak,
ide vele.” Erre én: szó sem lehet róla, hisz én találtam, nem igaz? Ő mégis,
hogy add ide, de nem adom, persze én is, mígnem végre betértünk ide a Há-
rom Rablóba egy kupicára. Aztán némi borra is emlékszem, utoljára egy-két
krigli sör. Természetesen Cațavencu úr fizetett, nem utasíthattam vissza...

Tipâtescu És a levél, most hol van? Mi lett vele?

Polgár Ne ordibáljon úgy. És ne pont a fülembé, mert szédülök. ...A levelet kérdezte... A levél természetesen nálam van. *(Mindketten kétkedve, türelmetlenül hallgatják)* Igenis, nálam...

Zoe, Tipâtescu Hogyhogy? Mégis lehetséges volna?

Polgár I-igen, igen nálam *(kotorászik a zsebében)* Úgy ám. Az ügyvéd úr két darab százast ígért érte, de persze nem adtam oda neki. Azt mondtam: úgy nézek én ki, mint aki alamizsnára szorul? Nem kellene a garasai. *(Megtorpan)* Mégis az a kérdés, akkor hol van? *(Egyre téovábbban kutat zsebeiben, végül abbahagyja)* Nafene! *(Nyiltan, egyszerűen)* Elvesztettem! *(Kifordítja zsebét)* Nahát! Nagyon sajnálom, de úgy látszik, már nincs meg.

Tipâtescu Hogy rakná bele Ákhábel... ezért jött maga ide?

Zoe Hát nem tudja? Cațavencu ellopta magától!

Polgár Tőlem? Mármint az ügyvéd úr? Hm, hát az bizony meglehet, ha figyelembe vesszük, hogy közben elbóbiskoltam. Abbiza, talán még aludtam is egy keveset. *(Zoe, Tipâtescu kezüket tördelik)* Értsenek meg, az ember kezdi egy kis pálinkával, aztán bor, sör, aztán pedig megint előlről. Közben az emberrel sok minden történhet.

Tipâtescu Felelőtlen ember. És ez még szavazni akar...

Zoe *(idegesen nekiesik)* Maga, maga az oka, maga, maga...

Polgár Most is forog velem a világ... *(lerogyik egy székbe)*

8. JELENET

Ugyanazok, Pristanda

Pristanda *(lihegve érkezik)* Stefi úr, Zizike nagyság, Zaharia úr közeledik...

Polgár *(kirobbanó jókedvvel)* Zaharia úr! Végre egy régi jóbarát. Ő igen. Ő meg fog érteni engem.

Tipâtescu *(Pristandához)* Vezesse el. El innen ezzel a szerencsétlennel.

Zoe *(Polgárhoz)* Szégyellje magát. *(Pristandához)* A hátsó lépcsőn eressze ki.

Pristanda *(próbálja a Részezes Polgárt fölnyalábolni)* Na, gyerünk, polgártárs. Most el lesz menve innen. *(Taszigálja kifelé)*

Polgár Velem ne tessék lökdösődni, mert szédülök. És mielőtt kiérek innen, mondják meg, kire szavazok... *(El Pristandával)*

9. JELENET

Zoe, Tipâtescu, majd Pristanda és Trahanache

Tipâtescu	<i>(Zoenak, sietve)</i> Az öregtől egyelőre nem kell tartanunk. Egy szót sem hisz az egészből.
Zoe	Nehogy csak színlelje, Stefi. Vigyázz vele, nagyon ravasz a tatusom. <i>(Dudu rendőr jobbról be)</i> Mit intézett, Dudu kedves? Járt Cațavencunál?
Pristanda	Jelentem, Zizike asszony... az úr meg lett látogatva. De nem vehető le a lábáról. Kerek húszezer lejt kér. Aszongya vagy lepengetjük neki készpénzben, vagy kéri a kerületi képviselőiséget.
Tipâtescu	Ó ne! Ne, ne! Ezt nem gondolhatja komolyan.
Pristanda	Pedig az kell neki.
Tipâtescu	<i>(elszántan)</i> Akkor forduljon is vissza Dudu! Menjen kérem, törjön rá néhány csendőrrel és állítsa elő! Most, most, azonnal.
Zoe	De Stefi, ilyesmit nem lehet...
Tipâtescu	Azt mondtam, most. Menjen Dudu, tegye, amit mondok.
Pristanda	Ahogy parancsolja <i>(Távozni készül hátul, amikor belép Trahanache diadalmasan)</i>
Trahanache	Őuraságának több van a rovásán, mint gondoltuk...
Zoe	<i>(elbőgi magát, aléltan dől a karjába)</i> Ó, én tatusom...
Trahanache	Nyugalom, nyugalom <i>(Tipâtescuhoz)</i> Csak nem tudta meg mégis?
Tipâtescu	Dehogynem. Mindenről tud, tudja a fél város...
Trahanache	Pedig hogy megkértelek, az ő érzékeny kicsi lelke nem viseli el az ilyesmit. De nyugalom, nyugalom, rendbe fognak jönni a dolgok. Mondom, őuraságának sokkal több van a rovásán... Dudu, kérek egy pohár vizet...
Tipâtescu	<i>(Finoman pofozgatja Zoet)</i> Őurasága alatt azt érti bátyám, akinek én ki sem óhajtom ejteni a nevét?
Trahanache	Igen, természetesen Cațavencuról van szó.
Tipâtescu	Súlyosan terhelő, bátyám? Remélem, nagyon súlyosan terhelő.
Trahanache	A legeslegterhelőbb. Ugyanazt csinálja, ennek úgy látszik, vérében az okirathamisítás. Minősített okirathamisítás, kérem. Egy hamisítatlan okirathamisító próbál ujjat húzni velünk.
Pristanda	Akkor most már ugye behozhatom...

II. FELVONÁS

1. JELENET

*A szín ugyanaz. Trahanache, Farfuridi és Brânzovenescu
(állnak egy kerek asztal körül, kezükben színes ceruzákkal
a választási névjegyzéket tanulmányozzák)*

- Brânzovenescu Ez a hatvankilenc a pirossal, ez biztos ránk szavaz, az a tizenegy darab az övéké.
- Farfuridi Nem tizenkettő?
- Trahanache Nyugalom, várjunk csak. Egy, kettő, öt, hét, tíz, tizenegy...
- Farfuridi Tizenkettő.
- Trahanache Hát igen, Siripeanuval annyi. Ha öt is beleszámítjuk.
- Brânzovenescu De az nem biztos, hogy velünk szavaz. Amióta férjhez adta a lányát, inkább a vejére hallgat. Nem szabad az urnához engedni, csak ha...
- Trahanache Nyugalom, nyugalom. Beszéljenek vele. Rá kell venni, hogy velünk szavazzon.
- Farfuridi Nem kizárt, megteszi, minthogy éppen perben áll az egyházkerülettel. Mit ígérjek neki?
- Brânzovenescu Csak óvatosan. Legjobb, ha előre nem kap semmit. Ígérj meg mindent neki. Aztán majd meglátjuk.
- Trahanache Magukra bízom, intézzék el, tudja meg szegény ember idejében, kire szavaz.
- Brânzovenescu De hiszen még mi sem tudjuk.
- Trahanache Nyugalom, nyugalom, nem sietős a dolog.
- Farfuridi Dehát tényleg még nem tudjuk... Ráadásul mostanság olyan gyanús dolgok történnek. Pont, mint árulás idején...
- Trahanache Könyörgöm, miről beszél maga?
- Brânzovenescu Ha őszinte akarok lenni, hát mi megszimatoztunk valamit.
- Farfuridi Úgy ám, itt búzlik valami...
- Trahanache Mi a fene? Nyöggék már ki.
- Farfuridi Tanúi voltunk néhány gyanús megmozdulásnak. Aztán az árulás ki is bontakozott teljes pompájában. Ha a párt érdeke így kívánja, ám legyen. De akkor tudjunk róla mi is.
- Brânzovenescu Semmi kifogásunk az árulás ellen, de nem szeretnénk kimaradni belőle. Ilyen bizalmatlanságra nem adtunk semmi okot.
- Trahanache Uraim, nyugalom, lassan a testtel. El lehetne időzni jócskán ennél a kérdésnél.

Brânzovenescu Erre most nincs időnk, Zaharia bátyó. Nem ma este van a gyűlés?

Farfuridi És tudtommal holnap kezdődnek a választások. Mi pedig még mindig nem tudjuk, kire szavazunk.

Trahanache Nyugalom, uraim, csak türelemmel. Eddig volt kire szavazni? Volt ugye. Lesz most is.

Farfuridi Most azért már ideje volna megismerni a jelölt nevét.

Trahanache Ejnye uraim, ennyi bizalmat a párt is megérdemel. Kalandorok maguk, csavargók? Összeesküvők, ne adj isten hajléktalanok? Nem, maguk hazafiak, törvénytisztelő polgárok és mint a választási bizottság tagjai, a rend oszlopai. Ennélfogva a legelsők között fogják megtudni, kire kell majd szavazni. Annyit azért máris elárulhatok, mi mind, valamennyien arra fogunk szavazni, aki a párt bizalmát élvez.

Brânzovenescu Úgy van. Az elnök úrnak ebben igaza van. De akkor is, kicsoda...

Farfuridi Tudni szeretnénk nagyon az illető nevét.

Trahanache Nem értem, mi itt a baj. A jelölt neve, az lehet kérem a magáé, a magáé, őuraságáé aki nincs is itt jelen, ahogy azt a párt érdeke megkívánja. De hogy éppen személy szerint kicsoda, azt egyszer el kell dönteni. Mindjárt megjön a prefektusunk a távírdából és akkor mi is megtudjuk a képviselőjelöltünk nevét. Amíg mi itt tanakodunk, találgatunk, és emésztyük magunkat, az illető neve már útban van felénk a távíródrótban. Igen ám, javában száguld felénk, láthatatlanul, a drót belsejében, mit képzeltek, hol élünk?

Farfuridi Ezt nagyon szépen elmagyarázta, Zaharia bátyó, de nekünk itt továbbra is bűzlik valami.

Brânzovenescu Minket ki akarnak hagyni valamiből. Valaki itt nem jóban sántikál. Persze, isten őrizz, hogy magára gondolnánk.

Farfuridi Azt egy szóval se mondtuk. Magával semmi bajunk.

Trahanache Akkor hát ki a fenével?

Farfuridi Nem lenne nehéz kitalálni. Csak telik az idő Zaharia bátyó, játszunk mostantól nyílt kártyákkal.

Trahanache Akkor hát rajta, teregesse ki a lapjait.

Farfuridi Nos, én megmondtam: árulástól tartok, és ez sérti az önérzetem, mivelhogy kimaradok egy fontos dologból. Nem olyan dolog ez, hogy egyetlen emberre lehessen bízni. Még akkor sem, ha, az illető éppen a kedvenc barátja Zaharia bátyámnak.

Trahanache Csak nem akarják azt mondani, hogy...

Farfuridi De bizony igen, bizony, bizony.

Trahanache Hogy ő!

Brânzovenescu Ó, ő! Úgy bizony! A prefektus összeszűri a levelet Cațavencuval.

Trahanache Az én barátom, azzal a kutyaütővel...

Farfuridi Azzal, azzal a liberá-nihilistával...

- Trahanache *(Alig bír uralkodni magán)* Stefi prefektus és Cațavencu! Brávó, ez tetszett. Micsoda éberség! Megint csak brávó, ezt jól kiszimatolták. Szóval így állunk.
- Farfuridi Mi csak azt mondjuk...
- Brânzovenescu A mi helyünkben még uraságod sem...
- Trahanache *(elhatalmasodik rajta a felháborodás)* Akkor csak lassan a testtel! Vegyék tudomásul, senkinek nem engedem meg, hogy a prefektusunkat gyanúsítani merészelje. És rajta keresztül az én Zizikémet. És természetesen engem.
- Brânzovenescu Zizi kishatalmatot mi egy szóval sem illetjük.
- Farfuridi Végtelenül sajnálnánk, ha ez úgy nézne ki.
- Trahanache Vegyék tudomásul, hogy Stefi barátomat gyanúsítják, vagy Zizi asszonyt, az nálam teljesen egyre megy. Nem tegnapelőtt ismertem meg ezt a kitűnő embert, hanem már nyolc esztendeje, pontosan fél évre rá, hogy másodszor nősültem. Nyolc éve úgy élünk, mint a testvérek, és elmondhatom, tisztább lelkű embert nem ismertem. Azt hiszek maguk, hogy ittmarad prefektusnak és nem megy el Bukarestbe vezérigazgatónak, ha mi a feleségemmel nem követünk el mindent? Mert mindent bevetettünk. Az én kicsi Zizikém éjszakákon át könyörgött neki, teljes mellbedobással, csak hogy megnyerje őt nekünk, a megyének...
- Farfuridi Szó se róla...
- Brânzovenescu Valakinek biztos megérte...
- Trahanache *(még mindig felháborodva)* És jól figyeljenek. Nem holmi múltó érzelemnek engedte tettük ezt, hanem a párt érdekében. Elgondolkoztak azon valaha: ki más lehetne itt a prefektus?
- Farfuridi Talán ezért akadt volna valaki...
- Trahanache Ilyen, mint ő nem. Ez az ember örökbecsű szolgálatokat tett a pártnak, a megyének és személy szerint a családomnak. És tesz jelen pillanatban is. Erre jönnek maguk, egyazon párt harcosai és megpróbálják gyanúba keverni. Csak fájlalni tudom, uraim.
- Brânzovenescu De hiszen, mi csak...
- Trahanache Sajnálatosnak tartom, hogy tapasztalt férfiak, ha véletlenségből egyetlen egyszer nem látnak bele a politika rejtelseibe, mindjárt árulást sejtene. Végre kezdem tudni, igazából kire is számíthatok. Micsoda morál, micsoda légkör. Milyen igaza van az én derék fiamnak, amikor azt mondja, ahol nincs kellő bizalom, ott előbb utóbb felüti a fejét a bizalmatlanság... Még-hogy az én Stefi barátom, a megye prefektusa áruló! Gyönyörű, mondhatom *(Indul kifelé)* Alázatos szolgája uraim, volt szerencsém. *(Dúltan távozik hátul)*

2. JELENET

*Farfuridi, Brânzovenescu
(Bámulnak egymásra)*

- Farfuridi Na, mit szólsz az öreghez?
- Brânzovenescu Ami az övé, az övé. Tartja magát. Nem szedünk ki belőle semmit. Muszáj lesz várni.
- Farfuridi Várni? Meddig? Mintha látnám, ahogy az öreg este az összejövételen feláll, megrázza a csengőt. *(Utánozza Trahanache hangját)* „Igen tisztelt uraim, nyugalom, nyugalom, lassan a testtel, egy kis figyelmet kérek. Van szerencsém bejelenteni hogy bizottságunk jelöltje a mindenki által szeretett, tisztelt és nagyrabecsült Nae Cațavencu úr.”
- Brânzovenescu *(Ő is utánozza)* Kapcabetyár, liberál-nihilista szerencselovag...
- Farfuridi Én mondom neked, addig nyargal Dudu rendőr az öreg, a prefektura és Cațavencu között, amíg kilógó nyelve a járdát fogja söpörni. És a vége az lesz, ezt a faszkalapot a nyakunkra ültetik képviselőnek.
- Brânzovenescu Dehát mit tehetsz? Ujjat húzol a hatalommal? Látnálak, ahogy egymagad szembeszállsz a túlerővel.
- Farfuridi Hát ami azt illeti, legalább táviratozhatnánk Bukarestbe, he? A minisztériumba, a központi választási bizottságba, az újságoknak. Valami jó velőset, valami ilyesmit: „Árulás. A prefektus és cinkosai kiárúsítják a pártot, az országot. A nihilista Cațavencut ültetik a nép nyakára képviselőnek. Állítsák meg őket!”
- Brânzovenescu Ez így erős. Túlságosan is erős. Én ezt így nem írhatom alá.
- Farfuridi Mindent én vállaljak? Azért most lehetne neked is egy kicsi vér a pucukádban. A hazáért, nem?
- Brânzovenescu Nem lehetne névtelenül? Úgy még lehetne szó róla. Mert mondjuk, ha névtelenül megy, természetesen aláírom.
- Farfuridi Mondasz valamit. Aláírhatod névtelenül. Vagy akár például így is: a párt több jeles tagja.
- Brânzovenescu Több tag! Az jó.
- Farfuridi Vagy: nemes érzületű párttagok egy csoportja.
- Brânzovenescu A csoport még jobb. Csak nehogy a távírdában felismerjenek a kézírásunkról...
- Farfuridi Majd megíratjuk valakivel, akit nem ismernek.
- Brânzovenescu Kire gondolsz?
- Farfuridi Gyerünk, gyerünk, csak találunk valakit. Őgyeleg ott biztos valaki, aki pár garasért elvállalja és lekörmöli.
- Brânzovenescu Mert én nem adok ki a kezemből semmit, amin az aláírásom szerepel...
- Farfuridi Jó na, szedd már össze magad. Teljes névtelenségbe fogunk burkolózni. *(Sietve el)*

3. JELENET

Pristanda *(bejön jobbról egyedül, kissé megviselt)* No, ezzel megvolnánk, Nae Cațavencut hűvösre tettük. De hogy képes komoly ember így üvölni! C-c-c! amikor a fiúk rávetették magukat hogy eleresztette a hangját! Mint az állat: „Tiltakozom! Az alkotmány nevében! Ez magánlakás! Laksértés, laksértés.” Ki tudja, mit jelenthet! Talán a disznó, amikor lakást bérel. Hm. Csak a levél nincs meg, nincs sehol. Pedig föl lett túrva, mint egy disznónak az egész lakása, padló fölszedve, lefolyó, kémény kibontva: levél nincs. Testi motozás, száj, végbél, eredménytelen, ő csak a Zizi asszonnyal hajlandó beszélni. Hát azt majd meglátjuk. Esetleg a kínzás után.

4. JELENET

Pristanda, Zoe

Zoe *(Háttérből sietve beviharzik)* Dudu, Dudu, jó, hogy itt találom, rossz fiú.

Pristanda Én is éppen Zizike magácskát keresem...

Zoe Az ég szerelmére, Dudu. Az ég szerelmére. Megőrültek maguk? Az előbb hallom a doktornál, hogy maga a legényeivel rátört Cațavencura és a rendőrségi fogdába hurcolta. Mondja, hogy tehetett ilyet?

Pristanda Az intézkedés meg lett parancsolva. A Stefí prefektus úr...

Zoe Ó, a díszhörcsög! Az is most hol van?

Pristanda Ki tudja. Dolga van, elfoglalt ember.

Zoe Muszáj volt? Muszáj volt őrizetbe venni? Mit vétett az az ember?

Pristanda Nála volt a levél. Valahogy meg kellett kaparintani, nem?

Zoe És megtalálták? Hol van? Muti, muti!

Pristanda Meglenni nincs meg. Kerestük, de az átkozott firkász jól eldugta. És én a nyomozás érdekében másról nem is tudok.

Zoe Dudu, most már tudom, maga is tönkre akar tenni engem. Mondja, hogy dolgoznak maguk ott, azon a rendőrségen? A firkász lapja holnap közzéteszi a levelet. És akkor hiába volt minden. És mit fog szólni mindehhez Bukarest? A kormány! Mint valami állatok berontanak egy becsületes ügyvéd otthonába, előállítják, mindez pont a választások előestéjén. Amikor meg lett ígérve, az idén nem lesz csalás, hamisítás, botrány, még verekedés sem. Hogy marad ezek után a Stefí úr prefektus!

Pristanda Egy kicsit vallatva is volt, de hallgatott. Meg szerettem volna kínozni, de nem engedte. Azt mondta, Zizi kishagysádon kívül nem lesz itt tárgyalva senkivel.

Zoe Azt mondta? Akkor vágtsasson ember, a fogdába. Azonnal engedje szabadon és kérje meg, ha ideje engedi tüstént keressen fel mert várom. Ide várom az ügyvéd urat egy teára.

Pristanda Csak hát nem tudom, a Stefi úr mit szól majd ehhez...

Zoe Maga most a családjára gondoljon, ne a prefektusra. Fel lesznek ruházva. Tizenöten vannak, ugye?

Pristanda Igen, a nejemmel együtt...

Zoe Akkor trappoljon és ne is lássam Cațavencu nélkül. Legyen finom, előzőkeny vele, nehogy nekem gyalog jöjjenek.

Pristanda Ahogy parancsolja...

5. JELENET

Zoe egyedül

Zoe *(izgatottan elővesz táskájából egy újságot, olvassa)* „Olvasóink figyelmébe! Lapunk holnapi számában egy bűnös kapcsolat... Közzéteesszük egy bűnös kapcsolat leleplező dokumentumát... Egy szerelmes levelet, amelyet egy helybeli magasbeosztású uraság intézett kedveséhez, a befolyásos férjes asszonyhoz. A levél eredeti példánya holnaptól szerkesztőségünkben megtekinthető, minden jóézésű polgár rendelkezésére áll... Mára ennyit, ízelítőül...” Jóézésű polgár! Az anyátok! Mit lehet itt még tenni! *(Izgatottan fel-alá jár, megtorpan, mint akinek eszébe ötlött a megoldás)* Meg fogják választani! Nincs más kiút, megválasztatjuk a firkaszt. Minden más merő időpazarlás. Örültség szembeszegülni ezzel a démonnal! Lesz ő is olyan képviselő, mint bárki más.

6. JELENET

Zoe, Tipătescu

Tipătescu Na végre! Hát te itt voltál?

Zoe És én? Én mióta várok rád? Miközben te bekísérted Cațavencut. Megörültél? Ez hogy jutott eszedbe? Mondd, miért tetted, miért?

Tipătescu *(ingerülten)* Még te kérde, miért? A te végzetes könnyelműségedért! Fölfogni nem bírom, hogy lehet valaki ennyire hanyag, felelőtlen és szórakozott, egyben szívtelen. Az én leveletem odagyűrni egy zsebkendő mellé. Most hol van? Ki olvassa? Az én soraimat...

Zoe Ítélezz fölöttem, büntess meg (*sír*). Örültséget követtem el, hanyag voltam és könnyelmű. De hátha még helyre lehet hozni... Ha csöppet is szeretsz, most megmentesz a székelytől. Te férfi vagy, mit neked! Rólad az ilyesmi leperreg, még ha világgá is kürtölik a bűnös kapcsolatunkat, mi az neked! De az én becsületemmel mi lesz? Gondolj bele ember, gondolj csak bele! (*sír*)

Tipâtescu Ezért kellett azt a pofát kivonni a forgalomból... azt gondoltam, megtaláljuk nála a levelet.

Zoe Most már meg is dögölhet, a lapja akkor is közzéteszi a leveledet... Úristen! A prefektus úr puszikálja a köldökömet...!

Tipâtescu Nana! Válogasd meg a szavaidat...

Zoe Az emberek röhögve fogják egymás kezéből kitépni a lapot. Éjjel és nappal egy falka lesz a nyomomban, évekig ezen fognak csámcsogni ebben a por-fészekben... Micsoda botrány! Lelki füleimmel már hallok hogy így köszönnek egymásnak az emberek: puszikálom a köldöködet.

Tipâtescu Jó na, de ne üvölts! Ne lovald most még jobban bele magad. Túl hangos vagy!

Zoe Ne üvöltsek? Hát akkor mitévő legyek? Csak úgy csöndben haljak meg? Netán öljem meg magam, azt akarod? Jó, ha kívánod, hát elhunytok. Képtelenség így élni.

Tipâtescu Tényleg, lehet, nem lesz más kiút...

Zoe Rám hagyod?! Ments meg! Férfi vagy!

Tipâtescu Eh, férfi. Esetleg, ha van kedved, megszökhettünk. Más nem jut most eszembe. De sejtelmem sincs, hova.

Zoe Megörültél? És Zaharia tatusommal mi lesz? És a te pozíciód? Földönfutóvá akarsz tenni... Én Trahanache asszony egy kis prefektussal. És tudd meg, ezek mindenütt utolérnek, mindenütt.

Tipâtescu (*elbizonytalanodva*) Akkor tényleg nincs mit tenni. Megpróbálsz végezni magaddal? Úgy értem, ha nincs más mód...

Zoe De igenis van!

Tipâtescu Na ne. Kérlek ne csináld ezt. Megint hangos vagy.

Zoe Támogatni fogjuk Cațavencut!

Tipâtescu Jó na, tudod, hogy ez képtelenség. Tudod jól, ez teljességgel lehetetlen.

Zoe Pedig az lesz!

Tipâtescu Ezt az állatot soha.

Zoe De muszáj, muszáj és muszáj. Ha nem, elvesztem, de akkor tudd meg, magammal rántalak téged is.

Tipâtescu Akkor sem alkuszom! Inkább kiheréltetem magam. Már korábban meg kellett volna tennem...

Zoe Pedig nem lenne belőle rossz képviselő... Mondd, miért állsz az útjába?

- Tipătescu Tudod is te, mit beszélsz! Nézd csak. Nézd, milyen kis táviratocskára tettem rá az előbb a mancsom. Nézd csak. Az a részeg fickó, az a kocsmatöltelék próbálta feladni, az a csontrészeg alak. Egy névtelen távirat. Na nézd csak, mire készülnek, figyelj csak! „Árulás! A prefektus és cinkosai kiárúsítják a pártot és az országot a nihilista Cațavencunak, és meg akarják választani képviselőnek. Árulás történt a párton belül. Aláírás: hű párttagok egy csoportja.” Én egy nihilista szekértolója?
- Zoe Akkor hát elérkezett a búcsú pillanata! Magamra hagytál szörnyű szerencsétlenségben. Nem volt neked elég, hogy bűnös kapcsolatra léptél velem, most a halálba taszítasz. Jó, akkor ezen a helyen ontom ki a vérem, ahol nem voltál hajlandó engem megmenteni.
- Tipătescu Akkor hát elvégeztetett. Isten veled, menj, ha menned kell. De próbáld meg emelt fővel és most már ne nyafogj!
- Zoe Csak azért nyafogok, mert neked az a vacak politika, mindig is becsesebb volt, mint az én kicsi életem. Abban a tudatban hunyom le a szemem, hogy nyolc esztendőn át minden pillanatban csak ámítottál, igazán nem is szeretél soha. Soha, de soha...
- Tipătescu Egy kicsit túlzol, túlzol már megint...
- Zoe Te pedig nem lépsz, nem lépsz, amikor minden elmúló pillanat a végpusztulás felé röpít...
- Tipătescu Az kétségtelen...
- Zoe Rád, úgy látszik, most már halálom után sem számíthatok...
- Tipătescu Mit csináljak! Nem jut eszembe semmi...
- Zoe Én amikor meghallottam, hogy szegény Cațavencut meghurcolták, mint egy tébolyult rohantam a szerkesztőségbe. Nézd csak. Holnap külökiadásban számolnak be a botrányról (*Átadja Tipătescunak a lapot, aki halkán olvassa*) Világos, hogy a letartóztatása után mire számíthatunk. Ez neked semmit nem jelent? És arra gondoltál, ki lesz itt a prefektus? Mert nem te, az biztos.
- Tipătescu Hát csak közöljék külökiadásban. Csak közölje az a szemétláda. Legalább megtanulja, velem ilyen utakon mire megy. Csak közölje le.
- Zoe Pedig, ha kiderülne, hogy mégis szeretsz, én is hajlandó lennék életben maradni. Akkor már csak ki kellene egyezni Cațavencuval.
- Tipătescu Lárifári. Azért sem.
- Zoe Jó, de azt tudd meg, addig nem halok meg, amíg meg nem küzdöttem az életemért! És közben leszámolok veled is, szívtelen ember, aki boldogságom és nyugalmam közé állt. Már megparancsoltam Dudu rendőrnek, hogy azonnal bocsássa szabadon Cațavencut, és hívja meg egy teára ide, az én nevemben...
- Tipătescu Mit tettél? És te még élni akarsz!
- Zoe Kezembe vettem a sorsomat... És az övét is. Majd én megválasztatom képviselőnek. Oda juttatom én, ahol a megérdemelt helye.
- Tipătescu Miket beszélsz?

Zoe Igenis, be fogom juttatni a parlamentbe. Ettől a perctől fogva vele tartok, és őt támogatja az én drága jó férjem is, teljes tekintélyével és népes táborával. Aki Cațavencu ellensége, az én ellenem van. Ó, Stefî, hogy lásd, hová jutotunk!

Tipătescu Ezt megkeserülöd! (*El.*)

7. JELENET

Pristanda és Cațavencu

Pristanda (*Hátul megjelenik, udvariasan hajlongva betessékeli Cațavencut*) Tessék parancsolni, erre, erre. (*alázatosan*) Esedezem, legyen nekem elfelejtve, amit felsőbb utasításra, a hivatás gyakorlása közben cselekedtem. Tudja uraságod, a rendőr élete a kötelesség, és ha olyan a parancs, tulajdon édesapja is elő lesz állítva.

Cațavencu Ugyan Dudu, nem tegnap óta ismerjük egymást. Tudjuk mi jól, hogyan működik a rendőrség. Az alkotmányos államban a rendőr pusztá szerszám, nem egyéb.

Pristanda Szerszám... Uram, nekem tizennégy gyermekem van.

Cațavencu Román gyerekek, nem is haragszik ezért magára senki. Nem az ököl a vétkes, amelyik lesújt - amint ugyebár a költő mondja - hanem az agyvelő, amely a parancsot kiadja. Amúgy írtam is nemrég egy kis értekezést a témával kapcsolatban. Bizonyára nem kerülte el a figyelmét.

Pristanda Többször is el lett olvasva, uram. Én szabadidőmben nagy együttérzéssel folyvást uraságod lapját olvasom, amiket ír bele. Biztosíthatom, rendőr létemre a lelkem mélyén én is érző ember vagyok.

Cațavencu Ugye, ugye. Mert végtére is hol lennének a vértanúk, ha nem lenne kéznél mindig néhány hóhér? Hehe! A magam részéről, megsúgom, egyenesen örülök ennek a kis meghurcolásnak.

Pristanda Én is, nagyságos uram.

Cațavencu (*Keményebb hangon*) De közeg úr, ne feledjük, én csak bizonyos feltételek mellett jöttem ide. Amilyen igaz, ez a prefektus hivatala, de én nem óhajtok találkozni vele. Ilyen olcsón nem hagyom csőbe húzni magam. Engem speciel Zizi Trahanache asszony kéretett ide, következésképp csakis vele kívánok találkozni. Világos?

Pristanda Természetesen, csak vele, mivel Stefî úr úgy tudom, világgá ment. Tessék csak nyugodtan helyet foglalni, máris bejelentem Zizi kisnagyságnak, hogy meg lett érkezve.

Cațavencu Hívja, hívja. És hozzáteheti, hogy meglehetősen sietek, idejében vissza kell térnem a börtönbe, ahova az a szomorú körülmény juttatott, hogy kihullottam a kegyeiből. Na menjen, mondja meg neki.

Pristanda Csak el ne felejtsem.

8. JELENET

Cațavencu egyedül

- Cațavencu Most végre beadja a derekát. Úgy, úgy, biza. Így volt ez megírva a nagykönyvben. A cél szentesíti az eszközt, ahogy azt halhatatlan ősrünk, Julius Caesar megmondta. *(Közben az ablakhoz megy, kinéz, elégedetten bólogat. Az ajtóban megjelenik Tipâtescu, kis ideig kővé dermedten áll. Cațavencu is észreveszi, meglepődik) (Félre)* A prefektus. Nem erről volt szó!
- Tipâtescu *(zord arckifejezéssel, keze ökölben, lassan közeledik, Cațavencut méregeti)* Úristen, mi van? Rémeket látok?
- Cațavencu Most az egyszer nézze el nekem, hogy bejelentés nélkül teszem tisztelem. De engem a maga zsaruja cipelt ide erőszakkal a fogdából, avégre, hogy tárgyalásokat folytassak egy fontos személlyel. Arra, hogy itt önnel is találkozni fogok, a legkevésbé sem számítottam...
- Tipâtescu Bölcs, körültekintő ember, nem is remélte, ugye. A saját hivatalomban! Váratlan meglepetés lehetek én most önnek.
- Cațavencu Nekem azt mondták, hogy csak egy bizonyos személlyel találkozom, az pedig nem maga. Máskülönben el sem jövök, nagyon jól megvoltam odabenn. Megengedi, hogy hivatalában is fogolynak tekintsem magam?
- Tipâtescu *(fogcsikorgatva)* Mélyen tisztelt és mindenki által hön szeretett Cațavencu! Nem is értem, két ilyen meglett férfi, aki valamit is ad a komolyságára, hogyan ragaszkodhat csökönnyösen a formaságokhoz. Miféle ócska duma ez, amikor jól tudjuk, hányadán állunk?
- Cațavencu Jól van na, megpróbálhatjuk rövidebben. Van tehát egy kis nézetkülönbség... *(Tipâtescu hellyel kínálja, ő elhárítja)* Köszönöm.
- Tipâtescu Ugyan, tegye már le magát.
- Cațavencu ...nem terveztem sokat időzni...
- Tipâtescu Ő nem tervez, azt mondja. Ó. Üljön már le végre.
- Cațavencu Akkor engedelmével...
- Tipâtescu Úgy! Akkor tehát lássuk. Maga - ne firtassuk, milyen úton - hozzájutott egy bizonyos levélhez, ami adott esetben nem biztos, hogy kedvező fényt vet, egy máskülönben befolyásos család becsületére. A közvélemény, a város, a társadalom, satöbbi...
- Cațavencu Ó, ez azért túlzás.
- Tipâtescu Bocsásson meg, ha most folytatom. Nos, maga gyakorlatias ember hírében áll, vegyük a dolgokat sorjában. Nekem kell az a tárgy, aminek a megőrzését maga vállalta, és ezzel tisztában is van. Akkor jövök én és azt kérdezem: mennyit kér?
- Cațavencu Dehát nem tudja?!

Tipâtescu Én? Beszélgettünk mi erről? Honnét tudnám!

Cațavencu És nem is gondol semmire, mi lehetne az?

Tipâtescu Nem, ilyen szennyes üzleteim eddig még nem voltak.

Cațavencu Mert én úgy gondoltam, egy politikusnak sok minden megjárja ám az eszét. Megfordulhatott a fejében pont az a dolog, ami a jelenlegi körülmények között a legméltányosabbnak tűnik...

Tipâtescu *(türelmét veszti)* Kérem, kérem, nehogy most kezdjük előlről. Csak röviden. Mit kíván cserébe a levélért?

Cațavencu Mit? Hát csak azt, hogy ne álljon az utamba. Hanem támogasson, és álljon ki mellettem. Támogassa a jelölésem.

Tipâtescu A maga jelölését? Hol? Minek uram? Minek kívánja magát jelöltetni. Csak nem képviselőnek?

Cațavencu Khm. Én csak válaszoltam.

Tipâtescu És ezt komolyan gondolta? Mégis, mit képzelsz, idáig züllött ez a társadalom?

Cațavencu Maga ajánlotta, kössünk üzletet. Akkor most nyilatkozzék.

Tipâtescu Ez komolyan gondolja! Nem túl sok ez egy vacak levélért?

Cațavencu Nem hiszem. Nekem nem.

Tipâtescu Úgy képzelte, valaki visszalép, és akkor mi mindjárt fölkináljuk a körzetet a köztisztviselői állású Cațavencu úr részére.

Cațavencu Így képzeltem, uram. Ha nem lép vissza magától, el is lehet küldeni. Semmi-ség az egész.

Tipâtescu Más nem is felelne meg? És ha mondjuk, ezt a bizonyos Cațavencut, akiről az előbb beszéltem, kineveznénk állami ügyésznek...?

Cațavencu Ó, nem. Kevés, kevés.

Tipâtescu Vagy mondjuk, beprotezsálnók őt, a hamarosan megürülő alpolgármesteri székbe, ami azzal jár, hogy a Szent Miklós kuratórium főgondnoki székébe is a jó öreg Cațavencu kerülne. Na? *(Cațavencu nevetve hátrítja el az ajánlatokat)* Esetleg kezére kerülne egy telek, történetesen friss telepítésű nemes szőlővel...

Cațavencu Kétségtelenül csábító. De már megengedjen, egy vérbeli politikus, mint én, az időszerű társadalmi mozgások közepette, amelyek ugyebár a megye...

Tipâtescu *(türelmetlenül a szavába vág)* Ócska duma. Nem képzeli, hogy most végighallgatom a badarságait. Tartogassa a nyájas újságolvasóinak. Ki vele: mit kíván?

Cațavencu Megmondtam; azt, ami engem megillet, ami nekem képességeim szerint is kijár. Pillanatnyilag a népszerűségi mutatók alapján itt én vagyok a legkiemelkedőbb politikai tényező, ennek megfelelően...

Tipâtescu *(örjöng)* Mondja már ki, mit akar?

- Cațavencu R g kimondtam, uram. Jelöljenek, aztán válasszanak meg engem képviselőnek. Semmi, de semmi egyebet (*k rlel  hangon*) Kérem a prefektus urat, ne álljon utamba. V lasztasson meg, és  n becsületszavamat adom, holnap-után, azon a szent napon, hogy megválasztottak,  n  a levél... Ezt képviselői becsületszavamra mondom.
- Tip tescu Miféle becsületére?  risten.  s ha nem tudom elintézni, hogy megválasszák?
- Cațavencu  , tudja maga.
- Tip tescu (*Fokozatosan elveszíti önuralmát*) Vagy nem is akarom... Igen, mit sz l hozzá, nem is akarom.
- Cațavencu De a prefektus  r ezt akarni fogja.
- Tip tescu Nem ismer engem, Cațavencu, nem tudja, kivel van dolga. Tartok tőle, megkuty lom magam. Levél ide, levél oda,  n nem akarom magát megválasztani, a józan eszemmel azt kívánom, hogy magát soha ne válasszák meg képviselőnek.
- Cațavencu Pedig bizony, hogy az kellene nekem, uram.
- Tip tescu Soha!
- Cațavencu Ha a prefektus  r valamit is ad magára, ha pislákol még benne egy kis becsület és tisztesség...
- Tip tescu Tisztesség, becsület? Nem Cațavencu, ilyesmi sosem pisl kolt bennem, ráadásul nem is tudok viselkedni a vend geimmel. (*Leakaszt egy pálcát a fogasról, lassan megindul Cațavencu felé*) Néha eleresztem magamból az állatot... Hol a levél, te görény? Megmondod, vagy az  rh ddal törlöm fel a prefektur t. (*Cațavencu menekül előle az  sztal körül, aztán k t rja az  blakot, ordít*)
- Cațavencu Nincs is nálam! Segítség! Elszabadult az állat, meg l! A prefektus, a vámpír...

10. JELENET

Ugyanazok, Zoe berohan balról

- Zoe (*közbeveti magát, könyörögve, felindultan*) Jaj, mi történt, drága Cațavencu  r? Az  g szerelmére kérem, ne  v lts n! Stefi, meg r lt l? Istenem, meg r ltek. Könyörgöm, uram, ne b mb lj n...
- Cațavencu (*magán kívül*) Már hogyne b mb ln k, asszonyom!
- Tip tescu (*Kimerülten rogy k egy sz kre, homlokát törli*)  , te görény...
- Zoe (*Könyörgő hangon*) Cațavencu  r, bocsánatot kérek, de Tip tescu prefektus  r súlyos beteg... néha minden ok nélkül f lhev l és barátaira támad... talán valami felbőszítette, ki tudja, egy l gy, egy reccsenés, bármilyen apró külső tényező képes felingerelni...

- Cațavencu Ne is magyarázkodjék, asszonyom. Nekem most innen azonnal távoznom kell. Egy percig sem maradhatok egy olyan házban, ahol a puszta életem veszélyben forog. Visszamegyek a börtönbe.
- Zoe Még ne! Mért nem bízik bennem? Hiszen én megígértem. Nem mindegy magának, kitől kapja meg azt, amire vágyik? Márpedig én magának a szavamat adtam...
- Cațavencu Ha lenne kedves egy kicsit világosabban...
- Zoe Maga a levélért cserébe azt kérte, hogy a nép válassza meg képviselőnek, megesküdt az édesanyja életére, hogy holnapután, amint kihírdették az eredményt, azé a levél, aki ezt neki elintézi. Nos, én elintézem, magát a nép meg fogja választani. És akkor megkapom a levelet. Rendben?
- Cațavencu Nagyjából erről volt szó.
- Zoe *(halkan Tipătescuhoz, aki még mindig gondolataiba merülve roskadtan ül a fotelban)* Remélem sejted, most, hogy megkaparintottam a levelet egymagam, közöttünk örökre, mindörökre vége mindennek. *(Cațavencuhoz)* Megegyeztünk, uram?
- Cațavencu Teljes mértékben asszonyom, de engem boldoggá tenne, ha az úr is... *(int Tipătescu felé)*
- Zoe *(Tipătescut kérleli)* Hallod? Az úr azt szeretné... Meg aztán neked sem ártana, ha beleegyeznél. Egyszer még együtt fogtok dolgozni... És akkor talán mi sem maradnánk ellenségek... Gondold meg.
- Tipătescu *(megadja magát)* Jó! Kérjen bármit, megkapja. Csak ne lássam itt többet. Menjen! Holnapután meg fogják választani.
- Cațavencu Akkor hát holnapután maguk is megkapják... *(kívülről zajok, Trahanache hangja: „Stefi, Stefi hol a prefektus?”)*
- Zoe Ó, a tatusom.
- Tipătescu Lesz az öreghez egy-két szavam...
- Cațavencu Velem most mi lesz? Azért menjek vissza a börtönbe?
- Tipătescu Ahányan vagyunk, bújjunk el. *(Zoe jobbra, Cațavencu balra el)*

11. JELENET

Trahanache egyedül

- Trahanache Sehol senki! *(Finoman kopogtat az ajtókon)* Senki! *(Asztalhoz ül, papírt tollat vesz elő, ír, közben mormolja)* „Stefi kedves, többször is kerestelek. Félóra múlva visszatérek, föltétlen beszélünk kell még az értekezlet előtt. Várj meg mindenképp, nehogy újra eltűnj valahova.” *(A levelet jól látható helyen az asztalon hagyja)* Most pedig lássuk, ez a Cațavencu miben sántikál. *(Eltűnik a hátsó kijáraton. A szín egy percre üresen marad, aztán a jobb majd a baloldali ajtó nyílik; óvatosan nyitják. Balról Zoe, jobbról Tipătescu és Cațavencu)*

12. JELENET

Tipâtescu, Cațavencu, Zoe, majd a Részezes Polgár

- Tipâtescu Ahelyett, hogy most szunyókálnék egy jót, itt egyengetem a maga politikai pályafutását. He? *(Bezárja a hátsó ajtót)* Úgy! Nehogy még valaki idedugja újra a mocskos ormányát. *(Cațavencuhoz)* Nyugi, pajtás. Mindjárt megyek, táviratozom Bukarestbe, és bejelentem, hogy magát jelöljük. Jó lesz? Menjen szépen haza vagy a börtönbe, ahol jobban érzi magát, és várjon. Fújja ki magát, képzelem, nem volt könnyű magának sem. Este aztán formában legyen ám, csak finoman, választékosan, ne durr bele, mint az állat. *(A háttérből kopogtatás hallatszik. Elhallgatnak, a kopogtatás megismétlődik, amit három rövid füttyszó követ.)* Ez Dudu rendőr lesz, ez az ő jele. *(Kinyitja az ajtót, belép a Részezes Polgár, nagyot fütttyent csodálkozásában)*
- Tipâtescu Űristen, már megint maga az! *(Hátrahőköl)* Mit akar, jóember?
- Cațavencu A kliensem! *(Igyekszik elrejtőzni Zoe háta mögé)*
- Polgár Ha úgy érti, valóban én vagyok az. *(Csuklik)* Abban a dologban jöttem, abban az ízében. Amiről a reggel beszéltünk. Kérdeném, mi az ábra, mivel-hogy holnap állítólag kezdődik. Tudni szeretném, én akkor ki az izére szavazok?
- Tipâtescu *(elállja az útját, nehogy tovább jöjjön)* Kire, kire! Tőlem kérdi! Találja ki! Hagyjon békén jóember. Szavazzon akire akar, a gusztusa szerint.
- Polgár Jobb, ha megmondják, mert nekem egyikre sincs gusztusom...
- Tipâtescu Hagyjon, hagyjon, menjen. A hatóság nem akarja befolyásolni a választópolgárt politikai döntéseiben...
- Cațavencu Már elnézést, hogy közbeszólok, de nézetem szerint egy alkotmányos államban, főleg egy ifjú államban, a hatóságnak igenis kötelessége bizonyos iránymutató lépésekkel...
- Polgár Nicsak, még egy ismerős! Alázatos szolgája. Engem aztán jól leitatott, hallja! És nem az én vonzó személyemnek szólt mindez, hanem csak a rejtett ösztöneinek engedett: arra ment ki az egész, hogy kilopja a zsebemből a levelet... Brávó ügyvéd úr!
- Cațavencu Talán összetéveszt valakivel. Mit fecseg itt összevissza...
- Zoe Ó, küldjék el innen ezt a kibírhatatlan alakot.
- Tipâtescu *(fáradtan)* Uram, figyel engem? Megkérhetem, hagyjon most magunkra? Menjen szépen. Egyszer majd beszélgetünk, de most menjen szépen innen.
- Polgár Én most már akkor tudom kire szavazok?
- Zoe Most már tudja: Nae Cațavencu úrra.
- Polgár Rá? Erre? *(Csuklik, nevet)* Pont erre! Beszarok.

Tipătescu	Mit akar, hiszen egy húron pendülnek, jó ivócimborák maguk. Legfőnnebb kilopnak egymás zsebéből ezt-azt.
Polgár	Ha az a levél fáj magának, ha olyan nagyon kell, szerzek magának egy másikat. Ez nem jelenthet problémát közöttünk. Ha én tudom, hogy ezzel örömet szerzek...
Tipătescu	Örömet szerez, ha egy kicsit odébb áll, mert bűzlik az italtól...
Polgár	A szagomat hagyjuk ki, jó? Én sem szaglászom magát. Ha történetesen rumot ittam, ne várja el, hogy gyöngyvirág illatom legyen.

13. JELENET

Ugyanazok, Farfuridi, Brânzovenescu és Trahanache

Tipătescu	Mi most már másoknak is csak azt ajánlhatjuk, hogy Cațavencu urat támogassák. Nem kényszerből tesszük ezt, hanem azért, mert szeretjük őt. Mi most már Cațavencu úrnak dolgozunk. <i>(Háttérben megjelenik Farfuridi, Brânzovenescu és Trahanache, hallgatják)</i> Mert ő nem hitvány csirkefogó, kutyaütő, hanem, hanem... Eh! Elég ebből!
Cațavencu	<i>(félre)</i> Gonoszkodj csak...
Brânzovenescu	<i>(A háttérből)</i> Ohó! Hallottad ezt? Úgy látszik, a legjobbkor jövünk. Szóval így állunk.
Farfuridi	<i>(Trahanachehoz)</i> Ugye, ugye, most történik az árulás, itt a szemünk előtt. Nem idejében jeleztem észrevételeimet uraságodnak?
Trahanache	Nyugalom, nyugalom uraim. Csak lassan a testtel. Várják meg a végét.
Zoe	Ó, tatus! <i>(Trahanachehoz siet, félrevonja, halkán beszélgetnek. Cațavencu és a Részeg Polgár a színpad túloldalán beszélgetnek)</i>
Tipătescu	Mit akarnak? Nekem most már hagyjanak békét, én kiszálltam a politikai életből.
Farfuridi	Békén is hagyjuk, mivelhogy mi most felutazunk Bukarestbe, aztán... találkozni egy-két emberrel...
Brânzovenescu	Meg sem állunk az illetékes helyig. Lesz mit mesélnünk. Azért megyünk, hogy meséljünk...
Tipătescu	Menjenek. Menjenek a francba! <i>(Elvonul Zoe és Trahanache mögé a háttérbe)</i>
Farfuridi	Betérünk majd egy-két újsághoz is.
Brânzovenescu	Útba ejtjük a központi választási bizottságot...
Farfuridi	Hogy a főbb kormányhivatalokról ne is beszéljünk...
Polgár	Akkor menjenek, jó utat.

Trahanache	Nem vagyunk mi itt túl sokan? Mondd, Stefi öcsém, tulajdonképpen mi történik itt?
Tipătescu	Kedves Zaharia bátyám, honnan tudhatnám én ezt?
Cațavencu	<i>(Farfuridihez, Brânzovenescuhoz)</i> Csakhogy uraim, azzal számoljanak, hogy ott azokon a bizonyos magas helyeken aligha fognak hinni maguknak... arrafelé adnak ám a külsőre... és ha meglátják magukat! Elég, ha magukra néznek, és tudni fogják, mit gondoljanak...
Farfuridi	Jól értettem? Ez a szutykos firkász elmarasztaló kijelentéseket tett a megjelenésemre? Gyere, rossz társaságba keveredtünk!
Cațavencu	Majd a választók, uraim, a választók. Ők majd hallatni fogják a hangjukat...

14. JELENET

Előbbiek, Pristanda berohan a háttérből, kezében táviratot lobogtat.

Pristanda	Stefi úr, távirat érkezett. Sürgős, titkos és szigorúan bizalmas.
Tipătescu	Eh, adja! <i>(Idegesen fölbontja, hangosan olvassa)</i> „Szigorúan bizalmas és titkos.” Hallották uraim! „Az önök körzete minden körülmények között Agamemnon Dandanache urat fogja megválasztani képviselőnek. Stop. <i>(Dermedt csönd)</i> Utasításunk végrehajtását bizalmi ügynek tekintjük. Stop. A zökkenőmentes lebonyolításért a prefektus urat tesszük felelőssé.”
Farfuridi és Brânzovenescu	Nahát, ez egyre érdekesebb...
Zoe	Azt már nem! Nem és nem. Bárkivel szembeszegülünk! Készek vagyunk a kormányt is megleckéztetni. <i>(Tipătescu egy székbe rogyik)</i>
Trahanache	Nyugalom, uraim, csak lassan a testtel, lássuk csak...
Zoe	Igenis, Tatus, ha kell, megverekszünk a kormánnyal.
Cațavencu	Azt el is várom, ha igényt tartanak a levelükre...

FÜGGÖNY

III. FELVONÁS

Szín: A városház tanácssterme, amolyan hatszög alakú helyiség, három oldala látszik. A háttérben három ajtó; a középső a bejárati folyosóra nyílik, a jobboldali ajtón, balra hátrább, és megint jobbra az ajtókon feliratok: Anyakönyvi Hivatal, Irattár, Polgármesteri Hivatal. A baloldali részt zöld textilbevonatú korlát választja el a színpad többi részétől. A korlát mellett, a színen dobogó, elnöki asztal, pad. Az asztal mellett a szónoki emelvény. Az asztalon két gyertyatartó, csengő, papír, tintatartó. Az emelvényen üveg, kancsó, pohár. Sűrű padsorok, székek, csak a bejárattól a szín közepéig marad keskeny folyosó. A falon lámpák, gyér világítás. Amikor a függöny fölmeleg Trahanache az elnöki asztalnál ül. Az asztal körül Brânzovenescu, más polgárok. Háttal az emelvénynek polgárok, közönség, ülve, egyesek állva. Az előtérben lévő padsor szélén Cațavencu, mellette Ionescu, Popescu, a néptanítók, párthívek. A szónoki emelvényen Farfuridi. Zsivaj, az elnök a csengettyűjét rázza.

1. JELENET

- Farfuridi (az emelvényről) Csendet kérek! (belekortyol egy pohár vízbe) Engedelmeikkel, még nem fejeztem be. (zsivaj)
- Trahanache (megrázza a csengőt) Nyugalom, uraim, kérem, csillapodjanak. Égetően fontos kérdések szerepelnek még a napirendünkön... (Farfuridihez) Folytassa uram, magáé a szó.
- Farfuridi (az egybegyültek felé fordulva) ...mint mondtam, túl a kérdés nemzeti... túl a kérdés nemzeti, erkölcsi, történelmi és jogi aspektusain, ...engedjék meg, hogy röviden rávilágítsak...
- Popescu De röviden ám...
- Ionescu ...aztán úgy is legyen... (derűtség)
- Farfuridi Kérem, ne szakítsanak félbe...
- Trahanache (amerre Ionescu, Popescu áll) Uraim, uraim, hagyják beszélni...
- Farfuridi ...túl ezeken az aspektusokon, most hadd irányítsam becses figyelmüket ama sorsdöntő dátumra (iszik egy kortyot, lélegzetet vesz) Mikor is? Igen, amikor is. Amikor is az ezernyolcszáz és huszonnégyes esztendőben, pontosan tizenkét vagy tizenhárom évvel a nevezetes harmincnégyes... (zsivaj, lármá Cațavencu táborában)
- Popescu Ha most maga megint kezdi a nyolcszázhuszoneggyel, sosem érünk a végére (zsivaj, tiltakozások)
- Farfuridi Kérem, hagyjanak szóhoz jutni... Tehát ezernyolcszáz...
- Többen Tudjuk, tudjuk, huszonegyben. ...Ki halt meg, na?...
- Farfuridi Még egy kis figyelmet kérek...
- Trahanache (Csönget) Nyugalom, nyugalom. Tisztelt hallgatóság, uraim, hallgassák meg türelmesen, ne szakítsák félbe...

Cațavencu Telik az idő. Más is akar beszélni!

Többen Úgy bizony!... Más is. Bizony hogy más is.

Cațavencu A tisztelt szónok úr azt ígérte, rövidere fogja. Erre, ha jól hallom, kezd ezer-nyolcszázhuszoneggyel! Mi ez? Térünk vissza az őskorba? Na neee!

Többen Elég! Elég volt, fejezze be!

Farfuridi Még egy kis figyelmet kérek. Hallgassanak meg...

Trahanache *(Farfuridihez fordulva negédesen, kérlelőn)* Édes uram, javasolom, ugorjunk egy kicsit előre az időben. Mondjuk negyvennyolcra... jobban hangzik, próbáljuk meg...

Cațavencu Akkor már inkább nyolcvannégyre...

Popescu, Ionescu Úgy van, úgy van, kezdje mindjárt nyolcvannégygyel! ...És mindjárt fejezze is be!

Farfuridi *(az elnök felé fordul)* Elnök úr, tudtommal én kaptam szót... engem nem hagynak beszélni.

Trahanache *(fölkel, átnyúl az asztal fölött és gyöngéden megérinti Farfuridi vállát)* Kedves barátom, ha egy csöpp tiszteletet érez irántam, rám hallgat. Beszéljen most nekik mindjárt a népszavazásról. Fogalmuk sincs róla, mi az, ki tudja, hátha érdekelni fogja őket...

Farfuridi De elnök úr....

Trahanache *(könyörgőn)* Beszéljen nekik a népszavazásról *(vállánál fogva a közönség felé fordítja)*

Többen Igen, a népszavazásról. Vagy csak a népről. Beszéljen nekünk egy kicsit a népről!

Farfuridi Khm. Akkor a népszavazásról... Ezernyolcszázhatvannégy volt az az év, amikor a nép életében elérkezett a nagy pillanat. Midőn a nép elérte, hogy szavazáson nyilvánítsa ki véleményét. Ahhoz, hogy e pillanat jelentőségét megérthessük, először is tisztáznunk kell, mit értünk nép...

Ionescu, Popescu Na mit? ...Fogadjuk, kitalálom? Aki kíváncsi, tartsa fel a kezét...

Farfuridi *(tétován félig az elnök, félig a rajongók felé)* Emberek, miért nem hagynak beszélni? Elnök úr, látja, mi folyik itt?

Trahanache *(Csönget)* Uraim, uraim, hiszen felnőtt emberek, ne szakítsák félbe egy tanult ember beszédét. Hadd mondja el szegény mit akar, hogy aztán más is szóhoz jusson. Úgy. *(Farfuridihez)* Polgártárs, folytassa.

Farfuridi Ö-ööö... a népszavazás mibenlétét tisztázandó megállapíthatjuk: amikor a nép szavaz, azt népszavazásnak nevezzük.

Hangok Brávó, bravó...

Farfuridi ...és ugyanilyen biztonsággal kijelenthetjük, hogy minden népnek megvan a maga ezernyolcszázhatvannégye, ha nem is esik pont erre az évre...

Cațavencu Biztos? És ha nem hiszem?

Farfuridi Maga ne szóljon ebbe bele!

Cațavencu Engedelemmel, még azt sem mondta meg, mi történt ezernyolcszázhatvan-
négyben. Nem mintha érdekelne... *(Helyeslő zsvaj)*

Farfuridi Csendet kérek! Elnök úr, fékezze meg ezeket...

Cațavencu Elnök úr, hogy van ez? Ki tűzte napirendre ezt a hatvannégyet? Kértem én,
egyáltalán, mikor volt az? Mi a fene történt akkor, hogy ezt az egész ügyet
most itt fel kell fűjni... A szónok térjen a tárgyra...

Trahanache *(fölkel, megérinti Farfuridi vállát)* Uram, akkor talán most hagyjuk a nép-
szavazást és térjünk át az...

Farfuridi *(kimerülten)* Elnök úr, én szeretném az előadásomat befejezni...

Hangok Fejezze be! Igaza van, fejezze be.

Cațavencu Akkor még mit akar!... vegye úgy, hogy befejezte!

Trahanache *(kérleli Farfuridit)* Kérem, ha egy csöppnyi tiszteletet is érez irányomban,
most az egyszer figyelembe veszi az egybegyűltektől kívánságát. Látja, ez sem
érdeklő őket, ezeket nem érdekli semmi. Beszéljen valami másról.

Többen Elég, elég... Most meg mért van olyan nagy csend...!?

Farfuridi *(fáradtan, resignáltan)* Akkor máris elérkeztünk az alkotmányozás és a
választási törvény módosításának a kérdéséhez...

Többen Helyes... De csak röviden...

Farfuridi *(kortyol, a homlokát törölgeti)* Akkor engedjék meg... akkor engedjék meg,
hogy megkérdézzem... lehet, nem mindenki előtt ismeretesek nézeteim a
módosítások tekintetében...

Többen Ha egyszer nem hajlandó beszélni róla... méghogy ismeretes...

Cațavencu *(gúnyosan)* Az úr azt állítja, neki nézetei vannak. Ejha! *(Trahanache
csönget)*

Farfuridi ...etekintetben nekem... etekintetben én azt a nézetet vallom, ha egyszer
elhatároztuk, hogy módosítsunk, hát módosítsunk, de csak módjával...
(Taps)

[Schramek] Nem kell módosítani...

Ionescu Én nem módosítok...

Popescu Én sem.

[Schramek] Módosít a radai rosseb.

Farfuridi *(idegesen, verejtékezve, egyre zavarosabban)* Nekem tehát... nekem tehát,
ami a módosításokat illeti az a véleményem, hogy ha kellő mérsékletet tanú-
sítunk, nem esünk végletekbe. Méghozzá egy olyan horderejű kérdésben,
amelytől az ország jövője, és nem kevésbé a múltja függ. *(összezavarodik)*
Figyelembe véve, hogy Európa folyvást rajtunk tartja a szemét. Miközben itt
valóságos társadalmi megrázkódtatás megy végbe. *(Verejtékezik)* De meg-
győződésemmel, hogy az ország, Románia és a román nép etekintetben is példát
mutat a világnak... Mert ha csak azt vesszük, mi történt minálunk ezernyolc-
százhuszonegyben, harmincnégyben, negyvennyolcban, továbbá ötvennégy-
ben és hatvannégyben, nemkülönben nyolcvannégyben és kilencvennégyben

ben... akkor, akkor büszkeség tölt el valamennyiünket, sőt még a latin rokonnépeket is. Mindezek fényében szembe kell néznünk a tényekkel: vagy nem módosítunk és akkor nem változik semmi, vagy pedig vállaljuk a felelősséget az utókor előtt, és akkor mint módosítókat fognak emlegetni az utánunk következő nemzedékek. Köszönöm, uraim, befejeztem.

(Háttérben taps, Cațavencu táborában pisszegés, fütty. Farfuridi kimerülten letámolyog az emelvényről, homlokát törölgetve elvonul. Brânzovenescu híveivel elébe megy, kezét szorongatják. Mások is felállnak, a sorok felbomlanak. Cațavencu a szín közepén élénk taglejtésekkel tárgyal híveivel. Farfuridi és Brânzovenescu a háttérben ugyanezt teszi. A polgármesteri iroda felől Pristanda tűnik fel, lopva Trahanache közelébe férkőzik, kabátja ujját rángatja. Trahanache csönget.)

2. JELENET

Előbbie, Pristanda

Trahanache	<i>(hátrafordul)</i> Mondja, fiam, mi a baj?
Pristanda	<i>(sietve)</i> Stefi úr és Zizi asszony odakünn az irodában várja.
Trahanache	No, és mit akarnak?
Pristanda	Uraságodat várják. Kéretik, tüstént fáradjon oda hozzájuk.
Trahanache	Csak lassan a testtel... Hogy az ördögbe, amikor én elnökölök?
Pristanda	Pedig muszáj lesz, most azonnal. Legyen felfüggesztve a gyűlés.
Trahanache	Mond maga valamit. Khm. Tisztelt polgártársak, Farfuridi barátunk mélyenszántó okfejtése után, amelyet odaadó figyelemmel hallgattunk, úgy vélem, ránk fér egy kis lazítás. Ha nincs ellenükre, mintegy tíz percre felfüggesztem a gyűlést.
Hangok	Helyes, helyes.

(Cațavencu elvegyül a csoportjában, Farfuridi és Brânzovenescu is a magáéval. Trahanache távozik az emelvényről és Dudu rendőrrel átvonul a színpad balfelébe, és kopogtat a Polgármesteri Hivatal feliratú ajtón. Valaki, Zoe vagy Tipătescu kinyitja. Besurrannak, az ajtó becsukódik mögöttük.)

3. JELENET

Előbbie, Trahanache és Pristanda nélkül

Cațavencu	<i>(híveihez)</i> Valaki ezt akarja küldeni a parlamentbe? Hallották, miket beszél? Hát ezt hogy is képzelték? Ócskaságokkal traktálja, Európával ijesztgeti a választópolgárt, hogy vérnyomást kapjanak...
-----------	---

Popescu Meg hogy aztán azért nem kellene a rokonnépek előtt se rossz példával elől járni...

Ionescu Azt hiszi, úgy oda vagyunk Európától...

Cațavencu Köszönöm, köszönöm... Jóravaló népek maguk, vidéki pedagógusok, csak egy rémes szokásuk van. Ahogy valaki a történelemről kezd beszélni, mindjárt elájulnak. Hogy az ősök így meg úgy. De azt már nem tudják, mire is tanít minket a történelem mindenkinek előtt...

Hangok ...arra, hogy Románia már Traianus császár óta...

Cațavencu Ohhohohó...

Ionescu Őseink már kezdettől fogva...

Cațavencu Miféle ősökről beszél, jóember. Halljam, mondjon egyet, kire gondol. Csak azért, mert a történelem éppen arra tanít, hogy az a nép, amelyik előre menetel és közben hátrafelé tekint, az nekimegy a történelem betonfalának... Csak bámul hátrafelé, kérdem én, miféle haladás az? Quo iure?

Ionescu Ez bizony így van.

Popescu Világos beszéd.

Farfuridi *(csípősen)* Mind csak az a haladás, haladás. Haladás mérték nélkül. Mit gondolnak, hová vezet ez? Azt ne higgyék, Európa jó szemmel nézi...

Cațavencu *(hangosan félbeszakítja)* Tisztelt uram, én nem is óhajtok tudomást venni a maga Európájáról, én Romániáról akarok tudni, igenis, engem csakis az én Romániám érdekel és a haladás. Nekem maga hiába jön az agyrémeivel. Maga csak félrevezeti a közvéleményt.

Farfuridi *(csípősen)*... Ha már félrevezetésről esik szó, talán más személyek is szóba jöhetnek...

Cațavencu Ugyan uram, nem is figyelek oda. Már rég nem bírom követni.

Brânzovenescu A maga számára az túl megerőltető...

Cațavencu Szóval Európa törődjék csak a maga dolgával. Kérdem én, belekotyogunk mi bármikor is Európa ügyeibe. Hányszor megtehettük volna, de mi nem! Akkor ő se üsse bele az orrát a mi dolgainkba. Jogász létére pont magának magyarázom én ezeket a dolgokat? Kolléga, kolléga!

Farfuridi Mármint a magáé? Hm.

Cațavencu Csak arra bátorkodtam célozni, hogy jogász létére ismerhetné az ősi jogelvet, miszerint mindenki söpörjön csak a maga portája előtt. *(Helyeslés a tömegben)* Ahogy a nagy latin mondja: Vivere oneste.

Farfuridi Más nyelveken is tud? *(A két szembenálló csoport farkasszemet néz egymással)*

Cațavencu *(gúnnyal)* Nem tudom, piszkálódás akar ez lenni? Vérszegény. Mintha már előre lázadozna az igazság, a szavazók véleménye ellen. Addig is próbálja megőrizni a méltóságát. Vivere honeste! Úgy ám, ahogy mondtam.

- Farfuridi *(kitör)* Kíméljen meg uram, a műveltségétől, nem kevésbé az erkölcsi prédikációitól. Méltóság, tisztesség! Miről nem képes papolni. Maga a maga Kárpáti Harsonájában egyfolytában a kormány ellen uszít, közben kormány-pénzeket legényegyletet alapít. Mindig ott sündörög, ahol éppen főznek valamit. De kilóg, annyit mondhatok, nagyon kilóg a lóláb a húsfazékból.
- Brânzovenescu Hadd, ne lovald bele magad... *(megrázza kabátját)*
- Farfuridi *(kitépi magát)* Ugyan, engedj, hadd olvassak be neki. Mit képzelsz ez, nem tudjuk, mi, merről fúj a szél? Vakoknak képzelsz? Tudjuk jól, a prefektus kedvence, az tologatja maga előtt...
- Cațavencu *(nevet)* Ugyan, én kérem, én a független fiatal értelmiségi csoportnak vagyok a jelöltje. De ha az a megtiszteltetés ér, hogy engem erre az Önök bizottsága is érdemesnek tart, természetesen nem térek ki a felelősség alól...
- Farfuridi *(dúl-fúl)* A mi bizottságunk...! Ez már rég a maga bizottsága.
- Brânzovenescu Nyugodj meg, légy ésszel! *(kabátujjánál fogva cibálja Farfuridit)*
- Cațavencu *(gúnyosan)* Akkor lehet, már nem is a maga bizottsága, ha egyszer az enyém. Ön akkor már nem is tartozik ide... Már megengedjen...
- Farfuridi Nem engedek! Engedjék meg magának a vidéki pedagógusok, és a hátrányos helyzetűek, akiket az orruknál fogva vezet! Szabadság, haladás! Ki hallott még ilyet! Szövetkezet, takarékpénztár, legényegylet... *(Mozgolódás Cațavencu táborában)*
- Popescu *(indulatosan)* A vidéki pedagógusokat, annyit mondok, ne bántsa! Vonja azonnal vissza!
- Farfuridi ...és az összes liberál-nihilista kozmopolitikus...
- Többen *(Cațavencu csoportjából)* Fúj, le vele! *(Zsivaj)*
- Farfuridi *(hátról távozik)* Bérencek, buzik... emberevő kannibálok.
- Cațavencu és csoportja Viszontlátásra, kifelé, kifelé, vigyázzon a lépcsőre... Becsukja ám az ajtót!
- (Háttérben tumultus, zaj, Farfuridit a kijáratig kísérik. A következő szín alatt a gyűlésterem üres. A hátsó ajtón át látszanak a polgárok, amint dohányozva beszélgetnek.)*

4. JELENET

Trahanache sietve jön elő a háttérből, a Polgármesteri Hivatalból, Tipâtescu és Zoe követik.

- Trahanache Azt nem! Az lehetetlen! Nem, az teljes képtelenség.
- Zoe *(a nyomában)* De Tatusom... nagyon kérek!
- Tipâtescu Zaharia bátyám, gondolja meg. Most az egyszer...
- Zoe Ha egy kicsit is szeretsz! Igazán, az én kedvemért...
- Tipâtescu Azt mondtad, a barátom vagy...

Trahanache Nyugalom, nyugalom... lassan a testtel. Hát hogyan jelölhetnénk mi egy közönséges okirathamisítót?

Tipâtescu Jó, okirathamisító, ezt nem akarom tőle elvenni, de amíg mi ezt bebizonyítjuk... csak nem akarod bíróság elé vinni a dolgot...

Zoe Csak nem röhögtetjük magunkat! Gondolj bele, járnánk a tárgyalótermeket egy ilyen szutykos görénnyel. Gondolj bele, Tatusom.

Trahanache Akkor sem! Nem, nem megy ez. Ha még csak egyszer próbálkozott volna ilyesmivel, jó: megértem. Botlik az ember, nem? Meg aztán, aki a politikában túl válogatós, az veszít. Nem is beszélve arról, hogy a haza sorsát is kockáztatja. Igen, gondolhatnánk, egyszer megpróbált ő is nyomást gyakorolni ránk, mivelhogy tudja, úriemberekkel áll szemben, akiknek mindennél fontosabb az én Zizikém hírneve... hamisított hát egy levelet...

Zoe Kizárólag politikai megfontolásból tette...

Trahanache Jó, jó, egyszer. De most megint! *(Zsebére üt)* Ez most már nem bír megállni? Itt az újabb hamisítvány! Most már nem viszi el szárazon. Ezt már nem nézhetjük el neki.

Zoe Van valami a kezünkben?

Trahanache Hát ez mi! *(papírt vesz elő a zsebéből - egy váltó)* Nézzük csak, ugyebár, egy váltó. Éppencsak a kezesek aláírása hamis! Ami nem gátolta meg a barátunkat, hogy az ötezer lejt fölvegye. Van erre mentség? Ez is a haza érdekében történt, a politika oltárán? Most le fogunk sújtani rá!

Tipâtescu *(Elkéri a váltót, vizsgálgatja minden oldalról)* Tyű! Meg volnánk mentve? Így már egész másként fest a dolog...

Zoe Muti, muti nekem is.

Trahanache Mondtam én, csak lassan a testtel! Ezt most már nem viszi el szárazon. Lám csak ki kell várni, az ilyenek mind lebuknak egyszer.

Tipâtescu Zaharia bátyám! Akkor a mi jelöltünk mégiscsak Agamemnon Dandanache!

Trahanache Ahogy mondd, öcsém. Csak el ne felejtjük a nevét.

Zoe Biztos, hogy jó lesz az nekünk?

Tipâtescu Nem ismeri senki, nem a mi megyénkből való. Úgy tudom, nem áll szándékában ideköltözni, ha megválasztják...

Trahanache Azért is megkérlek, erre a kis cédulára írd fel nekem a nevét.

5. JELENET

*Trahanache, majd Cațavencu, Popescu, Ionescu, választók, bámészkodók.
Nagy láрма, zsvaj, az elnök csönget.*

Trahanache *(elfoglalja helyét az emelvényen)* Uraim, igen előrehaladott az idő, hogy egészen nyílt legyek: későre jár. Lassacskán a napirend végére érünk...

Cațavencu	Elnök úr, dehát én is szót kértem...
Trahanache	Ehe, rémlik valami. Jó, akkor tessék az emelvényre, de siessen. Beszéljen kérem, de ha megkérhetném, röviden. <i>(Mozgolódás Cațavencu táborában)</i>
Cațavencu	<i>(fontoskodva áttör a tömegen, fölmege az emelvényre, maga mellé teszi a kalapját, belekortyol a vízbe, maga elé tesz egy halom papírt, újságokat, iratokat, rendezgeti őket, zsebkendővel törülgeti a homlokát. Fontoskodik, köhécsel, vakarózik.)</i> Uraim! Tisztelt polgártársak... Testvéreim <i>(kissé elérzékenyül)</i> Nézzék el nekem, hogy midőn erről az emelvényről beszélhetek, elragadnak az érzelmeim, mert ezekben a felemelő pillanatokban Romániára, az én hazámszámra gondolok. <i>(Taps)</i> Boldogságára, jövőjére, a haladásra. <i>(fergeteges taps)</i>
Ionescu, Popescu	Brávó, bravó.
Cațavencu	<i>(más hangon)</i> Barátaim, engem nemrég súlyos szemrehányással, sőt nem túlzok, váddal illettek. De én most itt a hallgatóság színe előtt megvallom, én erre a vádra egyenesen büszke vagyok. Azzal vádoltak meg uraim, hogy betegesen túlteng bennem a prosperitás iránti vágy, és emiatt túl nagy súlyt fektetek a haladásra - etekintetben az „ultrák” közé sorolnak. Nos, vállalom. Válaszom egyetlen egy lehet: igen, igen és igen. A rágalom maga a színtiszta igazság. Én valóban a haladást akarom, semmi más. Éspedig a politika terén...
Hangok	Brávó, bravó...
Cațavencu	Továbbá társadalmi téren...
Hangok a tömegből	Brávó, bravó...
Cațavencu	Valamint gazdasági téren...
Hangok	Brávó...
Cațavencu	Nem kevésbé a közigazgatás terén...
Hangok	Brávó, bravó
Cațavencu	...és más vonalon is.
Hangok	Brávó.
Trahanache	Kérném, nem félbeszakítani a szónokot.
Cațavencu	Elnök úr, én egyáltalán nem izgatok magam a közbeszólások miatt, az ilyen tetszésnyilvánítás csak erősít a meggyőződésemben, elveim igazában... mert pont ezektől az eszméktől vezérelve alapítottam meg nemrég városunkban a „Román gazdasági ébredés szövetkezeti enciklopédikus társaságot”, amely teljesen független a bukarestitől. Mert fölöttünk ne akarjanak a bukarestiek atyáskodni, amikor mi már sok tekintetben jóval előttük járunk. Ugyanazt saját erőnkéből is megvalósítjuk, legfeljebb sokkal jobban.
Hangok	Brávó.
Cațavencu	Egyetünk egyes számú célkitűzése az, hogy adjon kérem szépen egy hatalmas lökést a hazai iparnak. Amely utóbbi ágazat nem hallgathatom el, pillanatnyilag nem túl előkelő helyen áll.

Hangok Brávó!

Cațavencu A román ipar... kérem, a román ipar, amely méltán képviseli a román nép alkotó géniuszát, pillanatnyilag nem termel semmit. Ezért, - lehet ez most durván fog hangzani - be kívánjuk vezetni a munkavégzést a termelés olyan területeire is, ahol ez eddig teljesen ismeretlen volt.

Hangok Brávó.

Trahanache Uraim, uraim, kérem kerüljék a hangoskodást, mellőzzék a zajos tetszésnyilvánítást.

Cațavencu Mert bizonyos foglalkozási ágak a lakosság előtt mindmáig ismeretlenek maradtak...

Hangok Úgy van, bravó!

Cațavencu ...Van egy örömteli hírem. Nemrég megtudtam, hogy Iasi városában egyetlen, de egyetlen román kereskedő sem szerepel a csődbejutottak névsorában.

Hangok Brávó, bravó...

Cațavencu Na de miért? Éspedig azért, mert Iasi városában valamennyi kereskedő zsidó...

Hangok Huuuu!

Cațavencu ...Ezért azt kell mondanom, örömtelibb lenne a hír, ha kizárólag román kereskedők szerepelnének a csődbejutottak névsorában. Ez azt jelentené, hogy a kereskedelem román kézbe került.

Hangok Akkor menjünk tényleg csődbe? Nem lehet. Román ember ne menjen csődbe.

Cațavencu Ahhoz barátaim, hogy kilépünk ebből az állapotból, először csődbe kell menni...

(Taps, zivaj, kiabálások. Cațavencu kortyol a vizespohárból. A terem végében mozgolódás, feltűnik a Részezes Polgár és Pristanda, ezúttal civil öltözkében.)

6. JELENET

Ugyanazok, Pristanda és a Részezes Polgár tántorogva, zaj, mozgolódás

Trahanache *(csönget)* Uraim, nyugalom, nyugalom...

Cațavencu Tehát elveink hívásának engedve alapítottuk meg városunkban a szövetségi enciklopédikus társas egyletünket Román Gazdasági ébredés név alatt. Célkitűzése kettős: Románia legyen nagy és gazdag, benne pedig minden egy román ember boldog. Aki ezzel egyetért, jelentkezék felvételre...

Polgár *(amióta belépett, tántorogva elért a szín közepéig, leroskadott egy székre. Most fel próbál állni, feltartja a kezét)* Halló! Jelentkezem. Itt vagyok! *(Tántorog, visszahuppan a székre. Derűtség, zivaj.)*

Cațavencu Igen, igen, igen ...azt mondtam tehát, hogy minden egyes román ember boldogsága lebeg a tekintetünk előtt...

Polgár ...ebből engem ki ne hagyjanak...

Trahanache *(előrehajol)* Mit akar uram? Ha nem venné észre, itt gyűlés folyik éppen. Kicsoda maga és mit akar?

Polgár *(csuklik)* Én egyszerű román ember vagyok, és kérem, Cațavencu úr engem is tegyen boldoggá. Vegyen bele engemet is abba az enciklopédiába...

Cațavencu *(idegesen)* Mit akar? Miről beszél itt ez az ember?

Polgár Én az ébredés híve vagyok, aki pluszban még egy kis boldogságra is vágyik.

Popescu Zavarja az ügyvéd urat, ki vele!

Polgár Legeslegelsőként óhajtok bele lépni abba a klopédiába.

Ionescu Egyelőre lépjen ki innen, ki vele!

Trahanache *(csönget, Popescuhoz, Ionescuhoz)* Uraim, vegyék fel ezt a tagot az egyletbe, aztán vezessék el...

[Schramek] Kifelé!

Hangok Fel van véve.

Ionescu Ki vele! *(Polgárt lökdösik a kijárat felé. Cațavencu is leszáll az emelvényről)*

Polgár Ne taszigáljanak, mert szédülök. Csak azt mondják meg, most már én is tag vagyok? *(kidobják)*

Pristanda *(Az emelvényhez Pristanda közeledik)* Zaharia bátyám, igyekezzék. Ha elérkezett a pillanat, le lesz csapva Cațavencu úrra, ahogy Stefí úrral megbeszél-tük. Mindjárt intézkedni fogok. Az ajtóhoz állok és ha majd háromszor köhintek, uraságod jelentse be a jelöltet és távozzék is mindjárt a hátsó kijáraton. A többi az én dolgom...

Trahanache Nyugalom, nyugalom... Csak el ne hibázzuk valahol.

Pristanda Háromszor lesz köhintve, addig semmi! Az embereim még nem érkeztek meg. *(A hátsó ajtóhoz megy, arról nagy dérral dúrral belép Farfuridi, Brânzovenescu. Pristanda halkán tárgyal velük. A háttérben maradva mintegy elzárják a kijáratot.)*

7. JELENET

*Ugyanazok, Farfuridi, Brânzovenescu és más választók.
A Részege Polgár, majd Zoe és Tipătescu.*

Trahanache *(csönget, majd Cațavencuhoz, aki közben visszatért az emelvényre)* Azt hittem, befejezte. Van még valami mondanivalója?

Zoe	(<i>Tipătescuhoz</i>) Te hallasz valamit?
Tipătescu	Dudu még nem érkezett meg.
Cațavencu	Tisztelt polgárok, testvérek...
Farfuridi	(<i>hozzák hátulról a Polgárt</i>) Barátaim, mi ölbe tett kézzel nézzük, hogy egy köztisztelőben álló választópolgárt csak úgy kidobjanak? Nálunk ilyesmi előfordulhat?
Brânzovenescu	Csak azért, mert Cațavencu úrnak... (<i>zsivaj</i>)
Cațavencu	Uraim, még nem fejeztem be. Mi ez? Mondom, még nem fejeztem be... (<i>Pristanda most háromszor köhint</i>)
Trahanache	(<i>föláll</i>) Uraim, nyugalom, nyugalom. Az idő későre jár, többen távozni készülnek, és némi joggal, a holnapi napon ugyanis mindnyájan szavazunk. Ezért most megkérem a tisztelt szónokot, legyen egy kis türelemmel, és szakítsa félbe a mondókáját. Választóbizottságunk nevében szeretném kihirdetni a képviselőjelölt nevét.
Cațavencu	(<i>lazán, könnyedén</i>) Az csak természetes. Örömmel várjuk a bejelentését.
Hangok	Úgy van, halljuk a jelölt nevét.
Zoe	Jaj, most mi lesz!
Tipătescu	Nyughass már.
Trahanache	(<i>Papírról olvassa</i>) Tisztelt gyülekezet, tehát a jelölt, akit testületünk is a legmesszemenően támogat és akit a holnapi napon meg fog szavazni a nép, az nem más...
Hangok	(<i>zsivaj</i>)
Trahanache	Nyugalom, nyugalom, csak lassan a testtel... az nem más kérem, mint a szép távoli megye szülöttje, Agamemnon Dandanache. (<i>Hátul elégedett moraj, elöl zűrzavar, zsivaj</i>)
Cațavencu	(<i>fölugrik</i>) Árulás! (<i>A háttérben taps</i>) Árulás!
Trahanache	(<i>feláll</i>) Jól hallottam? Valaki itt árulásról beszél?
Cațavencu	(<i>Csoportja közepén</i>) Igenis, árulás történt, hitszegés. Ráadásul itt van közöttünk az elkövető...
Hangok	(<i>hátulról</i>) Ki vele, kifelé! Ki az árulókkal.
Trahanache	Megtudhatnánk, uraságod kire gondol?
Cațavencu	...arra, aki megmásít egy egyezséget, egy kész történelmi eseményt ...aki elárulja családjá jól fölfogott érdekét és ezzel a becsületét... Maga!
Trahanache	(<i>Az asztalhoz vágja a csengőt</i>) Lassan a testtel! A végén még kihoz a sodromból. Engem vádolnak a nagy nyilvánosság előtt árulással, még hozzá nem is akárki, hanem egy megrögzött okirathamisító?!
Cațavencu	(<i>zsivaj, lárma közepette fölugrik</i>) Okirat-hamisító? Én? No de kérem...!
Hangok	Fúj, kifelé az árulóval. Le az okirathamisítókkal. Ki velük! (<i>nagy zsibongás, izgalom</i>)

- Cațavencu *(habzik a dühtől, csoportja köréből az emelvényre siet, ökölbeszorított kézzel ordít)* Uraim, testvéreim, csak még egy pillanatra, tisztelt polgártársak! Én egészen eddig a pillanatig takargatni igyekeztem egy bűnös kapcsolatot, ami súlyosan sérti városunk erkölcsi érzületét... *(Zoe és Tipătescu rémülten merednek egymásra)* Egész eddig a pillanatig. Mert meg szerettem volna kímélni a társadalmat egy szégyenteljes botrány megrázkódtatásától. De tovább nem hallgathatok! *(Zoe és Tipătescu az ájulás határán)* Köztiszteltben álló elnökünk, a nagyrebecsült előljáró polgár...
- Trahanache Mondja már, mi baja velem?
- Cațavencu ...ez az úr mérhetetlen hiszékenységeben hamisítványnak nézett egy valódi és eredeti írásos dokumentumot *(Zoe, Tipătescu rémülten bámulnak egymásra)*
- Tipătescu *(felkiált)* Most! Dudu fiam, lépjen akcióba!
- Pristanda *(tölcsért formál tenyeréből)* Rajta, fiúk, ne kíméljétek. *(A hátulsó csoport Farfuridivel, Brânzovenescuval és a Polgárral az emelvény felé nyomulnak, lefogják Cațavencut)*
- Cațavencu *(közben ordít)* Majd ha megismerik a prefektus levelét, amit a macájának írt... *(zsivaj)* Majd ha maguk is olvassák...
- Hangok Kifelé, ki vele. Most megkapja! *(Óriási lármá, füttyülés, kiabálás. Zaharia sietve távozik. Pristanda, Farfuridi és Brânzovenescu elvonszolják Cațavencut. Teljes a zűrzavar)*

FÜGGÖNY

IV. FELVONÁS

Trahanache kertje, hátul vaskerítés kapuval, mélyen a háttérben a városka látképe, dombok, tornyok. A kert jobboldalán a ház bejárata, lépcsők. Bokrok, kerti bútorok.

1. JELENET

Zoe, Tipâtescu

- Zoe Hol lehet ez a Cațavencu? Két napja nem láttam.
- Tipâtescu Tudom én? Lelépett valahová, fölszívódott. Elnyelte a föld. Csak nem hiányzik?
- Zoe Azért még nyugtalankodhatok...
- Tipâtescu Ne izgasd magad. Felejtsd el az egészet. Az emberek szépen leszavaztak, Dandanache, az új képviselő már útban is van. Mit akarhat itt még Cațavencu?
- Zoe Jó jó, de a levél még nincs meg.
- Tipâtescu Azt hiszem, már neki se. Már rég leközölte volna. Megjelent valahol? Nem! Mit akarsz még! Nincs az már meg neki.
- Zoe Könnyen túlteszed magad... Csak éppen rám nem gondolsz, mint mindig. Hogy én min mentem keresztül, micsoda tortúra volt, micsoda gyötrelmem! Frászt kaptam minden idegentől, egy ismeretlen hang, egy reccsenés és az ájulás környékezett. Még egy ilyen nap és teljesen becsavarodom. *(fejét kezébe temeti, sír)*
- Tipâtescu Ugyan, hadd már, ne gyerekeskedj. Nehogy most elkezd előlről...
- Zoe *(sírva)* Éppen csak rám nem gondolsz. Ez az alak most csak azért bujkál, hogy aztán lecsaphasson ránk. Ahogy bejelentik a Dandanache győzelmét, előbújik és módszeresen kikészít minket. Előáll azzal a rettenetes levéllel és világgá kürtöli a mi bűnös kapcsolatunkat. Abba én beledöglöm!
- Tipâtescu Egyszer már azt ígérted, végzel magaddal... Akkor most ne kezd megint előlről! Direkt belehajszolod magad...
- Zoe ...bosszút akar állni rajtunk...
- Tipâtescu Nem fog. Tudja jól, ha megpróbálja, megnézheti magát. *(Előveszi a váltót, meglobogtatja)* Ha megpróbálja, elveszett ember.
- Zoe Nekem az nem elégtétel, ha te utólag bosszút állsz értem, egyáltalán nem, engem most ments meg, hallod? Tegyel valamit mielőtt kitör a botrány... Pedig ha idejönne, milyen szépen kicserélhetnénk a váltóját, a levélre. De nem tudja szerencsétlen, hogy nálad van. Nem tudja a szerencsétlen. Mi az ördögöt tegyünk?
- Tipâtescu Most legjobb, ha elhallgatsz. Jön valaki. Fújd ki az orrod, töröld meg a szemed.

2. JELENET

Ugyanazok, Trahanache és Agamemnon Dandanache hátulról közelednek.

- Trahanache *(udvariasan, mézes-mázosan)* Tessék, parancsoljon, méltóztassék...
- Tipâtescu Ez a majom vajon ki lehet?
- Zoe Szörnyű érzésem támadt...
- Trahanache Zizikém, engedelmeddel bemutatom neked Agamitza Dandanache urat... Zizi asszony, a feleségem.
- Zoe, Tipâtescu *(bókolnak)* Ó, ő az? Valóban? Csakugyan, személyesen?
- Trahanache A jelöltünk. Miket beszélek: a képviselőnk.
- Dandanache *(teljesen szenilis, hanghordozása is az elhülyült öregeké)* Kezüket csókolom... Szóval ő a kedves feleség. És akkor az úr *(Tipâtescura mutat)* bizonyára a feleségének a kedves férje.
- Trahanache Nem éppen, a kedves feleségem férje én vagyok, amint ezt volt szerencsém bejelenteni...
- Dandanache Akkor tehát ön az. Akkor ugyebár, ön a prefektus.
- Trahanache Nem éppen. Én az ö nagysága férje vagyok, egyébként Zaharia Trahanache, a választási bizottság elnöke, valamint... nyugalom, nyugalom mindjárt megmondom *(kotorászik a zsebében, névjegyet vesz elő)*... valamint más bizottságok elnöke, valamennyi tisztségem itt van felsorolva...
- Dandanache *(elveszi a névjegyet)* Otthon majd elolvasom. És akkor a másik úr, kicsoda?
- Trahanache Ő Stefi Tipâtescu, a mi prefektusunk. Testi-lelki jóbarátja az én kis családomnak.
- Dandanache *(kezet nyújt)* Nagyon örvendek, elnök úr.
- Tipâtescu Amint látja, mi is boldogok vagyunk. Ha szabad kérdenem, a képviselő úr járt már korábban is mifelénk?
- Dandanache Ki tudja? Biztos föl van írva valahol. Majd megnézem a noteszomban. Nekem úgy tűnik, első ízben látogatók ide... mivelhogy kitűrtak a körzetemből.
- Zoe Ó!
- Dandanache Engem otthon kitűrt az ellenzék, ezért hát idejöttem. Képzeljék, az én családom már negyvennyolc óta benn ül a parlamentben, én meg majdnem választókörizet nélkül maradtam. Szerencsére idejében kiderült, van itt egy szabad hely. Tenni kellett valamit, a családnak én vagyok az utolsó férfi tagja.
- Zoe Akkor igazán szép, hogy olyan messziről volt szíves idefáradni. De hogy éppen utolsó férfi tag, az nem is látszik...
- Dandanache Tudja meg, fáradtságos dolog utolsó sarjnak lenni. Én abban reménykedem, mégis megéri...
- Trahanache Akkor most már a választók is megtudják, kire szavaztak...

- Dandanache Elárulhatom, ha nincsenek ezek a választások, nem is jut eszembe ideutazni. A vonaton mostanság elég gyakran kirabolják az ember. És én nem kedvelem az ilyesmit...
- Zoe Minálunk ilyesmi vendéglőben is megtörténik. Tudok egy esetről, amikor egy képviselőnek ebéd közben lelopták a cipőt a lábáról.
- Dandanache Ezért is nem egyenesen a szállodába hajtattam, hanem ide a prefektus úrhoz.
- Trahanache Én meg éppen indulófélben voltam, gondoltam, megnézem hogyan alakulnak az eredmények. Szó se róla, rég tudjuk, ki lesz a képviselő, de nekem illik ott lenni, ahol ilyen sorsdöntő események történnek.
- Dandanache Mersi, mersi, akkor engedje meg, hogy a magam nevében kifejezzem nagyrabecsülésemet.
- Zoe *(Tipătescuhoz)* Vajon nem lett volna mégis jobb Cațavencu?
- Trahanache *(Dandanachehoz)* Akkor uraságod most megbocsát. Hamarosan felnyitják az urnákat és nekem akkor ott kell lennem. Az eredmény felől pedig nyugodt lehet, magának itt nem egyszerű többsége lesz...
- Dandanache ...hanem? ...Lehet, hogy döntetlen? Előfordulhat, hogy sorshúzással kell dönteni?
- Trahanache Nem drága uram, én csak azt magyarázom, hogy nem egyszerű többséggel diadalmaskodik, hanem egyhangúan fogják megválasztani, ahogy az minálunk szokás. Mi biztosra megyünk, ezért egyszerre mindig csak egy jelöltet állítunk. Nekünk aztán nem köp senki a levesünkbe, nem bajlódunk mi kérem az ellenszavazatokkal... *(El.)*

3. JELENET

Zoe, Tipătescu, Dandanache

- Dandanache Hát az biza furcsán nézett volna ki, ha pont engem nem választanak meg. Amikor nekem negyvennyolc óta az egész családom kiteszi a lelkét az országért, akkor pont az utolsó férfi tag ne kerüljön a parlamentbe... Hát az biza fura lett volna...
- Zoe A maga érdemei mellett...
- Dandanache Jól mondja, kisnagyság, valaki a központban megirigyelte az érdemeimet. Az egyéniségem nem tetszett neki vagy mi. Hogy az egyszerű népnek túlságosan magas az ilyen kiemelkedő egyéniség. Ki is túrtak volna, de a szerencse végül mellém szegődött...
- Zoe Szerencse nélkül nem megy...
- Dandanache Képzeljék, már ki is voltam túrva, amikor egy este betoppant hozzám a szerencse egy illető barátom képében. Kártyázni jött az illető, egyébként befolyásos ember, nem mondhatom meg a nevét, csak azt, hogy nagy szoknyapecér, ezért a megyében úgy is hívják: a falu bikája. Képzeljék el, ez

- a befolyásos illető, a falu bikája nálam felejtette a kabátját. Másnap, kicsit szórakozottam magamra veszem, benyúlok a zsebébe! Uram, atyám, mit találok!
- Zoe ...egy kis pénzt.
- Dandanache Ugyan! Egy szabályos szerelmes levelet, amit egy másik barátom felesége írt az illetőnek, akinek nem mondhatom meg a nevét, vagyis a falu bikájának.
- Zoe ...ó, hihetetlen.
- Tipâtescu Levél... na ne!
- Dandanache Képzeld elnök úr, kezembe került egy férjes asszony szerelmes levele. Nosza kocsiba vágom magam és irány a barátom, a falu bikája. Mondom neki: akkor most kerítesz nekem hamar egy jó kis választókerületet, ugye! Ha nem, a megyei újság teljes terjedelemben közölni fogja a te kis szerelmes leveledet. Hogy így meg úgy, civakodtunk egy kicsit, dehát a levél most már mégiscsak az én zsebemben volt. Végül is az illető beadta a derekát. Ment is nyomban a távirat, ne féljenek, lett mindjárt képviselői hely.
- Zoe Akkor maga képviselő úr, szabályosan megzsa... kérem szépen megzsarolta...
- Dandanache Ahogy mondja, kisanagysád, szabályosan... megkértem egy kis szívességre. Mert ha nincs ez a kis véletlen szerencse, talán végképp búcsút inthetek a parlamentnek. Amikor a családom negyvennyolc óta egyfolytában csak politikusokat adott. Örööm is azóta azt a kis levelet...
- Zoe Hogyhogy? Hát nem adta vissza az illetőnek? A falu bikájának?
- Dandanache Már hogy adtam volna! Lakat alatt őrzöm - nem mondom meg hol - még ma is...
- Zoe Az illető állta a szavát... nem kellett volna mégis?...
- Dandanache Állta, nem állta, már hogy adnám vissza kisanagysád, ezt hogyan is képzeled! Hiszen bármikor szükségem lehet rá újra. Van valami probléma? Na, intézd csak el nekem! Ha nem, irány a megyei újság szerkesztősége...
- Zoe Azt hiszem, maga még sok mindent el fog érni az életben... Mondja, képviselő úr, nem kíván egy kicsit lepihenni? Lesz még ma dolga, meg kell ismernie a választókat.
- Dandanache Ami azt illeti, szívesen elnyúlnék egy kicsit...
- Zoe Akkor jöjjön velem. *(Dandanache karját nyújtja, jobboldalt el)*

4. JELENET

Tipâtescu egyedül

- Tipâtescu Agyalágyult kriptaszökevény! Gazember csirkefogó! Hol vagy Cațavencu, hogy lásd: meg vagy bosszulva! Hol vagy, hogy térden állva kérjek tőled bocsánatot. Egy hímtag fog helyetted ágaskodni a parlamentben...

5. JELENET

Tipâtescu, Zoe, majd Pristanda

- Zoe *(sietve le a lépcsőn)* Hallottad? Most hallhattad! A híres Agamemnon, régi család utolsó sarja, tudja, mi a dolga. Tudja! Számol minden eshetőséggel és a levelet hét lakat alatt tartja, hogy kellő időben csak elővegye és fenn lobogtassa. Képzelheted, akkor mire készül Cațavencu, akit úgy megaláztál. Sose fogja visszaadni! Nem fogja visszaadni soha!
- Tipâtescu Ne vinnyogj már!
- Zoe Nem bírom tovább. Ez a vén majom kikészített. Láthatod, mire képesek ezek egy levéllel. *(Arcát kezébe temeti)* Mindjárt megőrülök.
- Tipâtescu Az nem lehetetlen...
- Pristanda *(bejön balról)* Zizi kisnagysád itt van?
- Tipâtescu Jöjjön fiam, jöjjön. Végre egy normális ember.
- Zoe Ó, Dudu kedves, egyetlen támaszom. Mit tud nekem mondani, mondja kedves, mi van? Beszéljen!
- Pristanda Igen, éppen el akarom mondani...
- Zoe Mondja már, mi történt? Megjelent az újság? Közzétettek benne valamit? Lássam! Mutassa! Ki vele! Mért hallgat? Mondja már!
- Tipâtescu Te tisztára begolyóztál...
- Pristanda *(félre)* Ez teljesen bedilizett.
- Zoe Igenis, bediliztem! A levelet akarom. Ide vele!
- Pristanda *(meg akarja nyugtatni)* Még nem lett publikálva a dolog. A néptanítók kicsit összekaptak, a „Harsona” ma már nem is jelenik meg. Lehet, holnap sem. Az az ő pártjuk is nekik egy kicsit széthullott. *(Halkan, csak Zoenak)* Majd mondanék, de csakis magácskának valamit...
- Tipâtescu Erre számítani lehetett. Akkor hát Cațavencuról sem tud semmit...
- Pristanda Ki tudja, merre jár! Elnyelte a föld, nem bírok nyomára akadni. *(homlokára csap, mintha eszébe jutna valami)* Majdnem kiment a fejemből: magát sürgősen a távírdába kéri a miniszterek. A miniszterek közül többen is üzenni kívánnak magának.
- Tipâtescu Miniszterek, miniszterek, mit akarnak még tőlem ezek.
- Pristanda Egyre csak üzennek, füstölögnek a drótok...
- Tipâtescu Zizi, akkor szedd össze magad, én meg egy darabig távol leszek.

6. JELENET

Zoe, Pristanda

- Pristanda *(miután meggyőződött, hogy Tipâtescu a színt elhagyta)* Akkor most a tárgyra térnék.
- Zoe Mért nem hagynak nekem békét?
- Pristanda Csak még ezt hagyja nekem elmondani. Van itt egy ember, beszélni akar magával. Kizárólag magával, ezért lett elküldve Stefi úr a távírdába. Nem várja őt ott egy fia miniszter sem. Egy kicsit lóvá lett téve, de a magácska érdekében. Tudná most mindjárt fogadni azt az illetőt?
- Zoe Fogadni, pont most? Miket beszél itt nekem, maga Dudu? Ismételje meg kérem! Miféle illetőt kellene fogadni?
- Pristanda Az illető Cațavencu urat...
- Zoe Itt van Cațavencu? Hol? Mért nem mondja! Azonnal jöjjön ide! Most...
- Pristanda Kérem, ő is ezt akarja... *(hátra megy, behívja Cațavencut)* Tessék, méltóságos uram, tessék befáradni. *(Bevezeti, majd el.)*

7. JELENET

Zoe, Cațavencu

- Zoe *(Cațavencuhoz siet)* Hogy volt képes eltűnni, mondja, hogy tehetett ilyet? Nagy igyekezetében, hogy engem majd tönkre tesz, magát sodorta halálos veszedelembe. A prefektus úr kezében van az a hamis váltó, amivel maga fölvelt ötezer lejt a tudományos legényegylettől... Tud maga erről?
- Cațavencu Persze, madám. A fülembe jutott. Kellemetlen a dolog, de most már mi az ördögöt tegyek?
- Zoe Őrült ember, észnél van? Még kérdi, mit tegyen? Magától ki sem bírná találni? Megkapja tőlem a hamis váltót, én pedig megkapom magától a levelet, úgy, úgy, szépen belenyúl a zsebébe és ideadja...
- Cațavencu *(kétségbeesetten)* Ó, de jó volna, madam. De ez sajnos képtelenség, teljességgel lehetetlen.
- Zoe Micsoda? Ez se jó neki! Dehát miért, mondja miért?
- Cațavencu Mert teljességgel lehetetlen. Az a magácska levele madám, már réges rég nincs meg nekem...
- Zoe Nehogy ezt még egyszer a száján kiejtse. Ki ne merészelje mondani, maga gyilkos!
- Cațavencu De igen, sajnos, ismételten ki kell jelentenem. Az a levél nincs meg, sajnos már nincs meg...

Zoe Képtelenség...

Cařavencu Csak a kegyetlen valóság, asszonyom...

Zoe Hazudik, hazudik, csak zsarolni akar. Gonosz erők játéka ez...

Cařavencu Ezúttal a szintiszta igazat mondom...

Zoe Ó, szerencsétlen, mit tett vele? Mondja, még mire nem képes maga?

Cařavencu Különösebb dolog nem történt, madám. Egyszerűen elvesztettem.

Zoe Ó, miért nem hagytam, hogy idejében megöljék! Egy percre sem élhet tovább...

Cařavencu Végezzen velem. Öljön meg, madám. De én akkor is ártatlan vagyok.

Zoe Ártatlan! Hogy volt képes?

Cařavencu Tudja, tegnapelőtt este volt egy kis dulakodás, miegymás. Tudja magácska, ott a gyűlésen. Aztán valaki letépte a fejemről a kalapot... Nos én a levélkét a kalapom bélésében tartottam...

Zoe Szóval így állunk. A prefektus úr hozzám intézett sorait maga egy szar kalapban tartja...

Cařavencu Asszonyom, kedves madám, az tűnt a legbiztonságosabb helynek...

Zoe ...a prefektus úr keze írása a maga zsíros kalapjában! Ráadásul tűri, hogy leverjék a fejről? Férfi maga? Feleljen: hol a kalap?

Cařavencu Hát, hogy egészen őszinte legyek... nem, nem tudom.

Zoe És azt tudja, hogy bukott ember? Hogy nyirkos börtönfalak között fog imádkozni, hogy kerüljön elő valamiképpen az a levél, és el ne pártoljon magától végképp a szerencse. Mert ha nem kerül elő, maga végképp elveszett. Dudu, rendőrség!

Cařavencu No de asszonyom! Az ég szerelmére!

Zoe Vigyék, vigyék innen! Az okirathamisítóknak rács mögött a helye... *(rikoltozva vonul a háttér felé, ott beleütközik a Részeget Polgárba)*

8. JELENET

Voltak, a Részeget Polgár, fején Cařavencu fehér kalapja

Polgár *(Vidáman közeledik)* Semmi őrség, tisztelt asszonyom, hiszen csak én vagyok az...

Zoe Maga mit keres itt?

Cařavencu Jóságos ég! A kalapom!

Polgár Én csak magácskát, ha nem tévedek nagyot.

Zoe Mi a búbánatot akar tőlem?

Polgár Ó, ha jól látom, Cařavencu úr is itt van. Remélem, örül, hogy lát, uram.

Zoe Mondja már, mit akar?

Polgár Mi akarhatnék én? Semmit. Mindössze tudatni szeretném kisnagysáddal, hogy találtam egy levelet...

Zoe Ismerem a történetet... Aztán jött Cařavencu úr, és leitatta. Így volt?

Cařavencu *(lesújtva)* De asszonyom...

Polgár Eh, ellopta! Ne hánytorgassuk a múltat. Van helyette nálam egy másik. Hacsak nem pontosan ugyanaz.

Zoe Hagyjon, hagyjon...

Polgár ...mert ha jól látom, magácskának van címezve. Én ugyanis tegnapelőtt a városházán jártam. Volt ott egy kis kavarodás, ott találtam ezt a kalapot...

Zoe Egy kalapot, azt mondja! Kalapot?

Cařavencu Nyomorult! Adja vissza!

Polgár Ühüm, egy kalap. Ez, amit éppen a fejemen hordok. Csakhogy nem ment rá mindjárt, nem az én méretem. Kissé szűk volt, ha tetszik érteni, amit mondok. Kitépem hát a bélését. És akkor, és akkor, mit találok a bélésébe rejtve?

Zoe Becsületszávára? Esküszik az édesanyja életére?

Polgár Ott, a kalapom, a vadonatúj kalapom bélésében. A prefektus úr soraival: jérce, kakas, puszilom a köldöködet... ez az?

Cařavencu ...gonosztevő...

Zoe És meg van még? Mutassa, nyilatkozzék. Ide vele!

Polgár Megvan, megvan... hacsak el nem vesztettem, hehe!

Cařavencu Tolvaj gazember...

Polgár *(leveti a kalapját, keresgél benne)* Meg kell hogy legyen, mivelhogy közben nem találkoztam megint ezzel az úrral. Ugye, hogy megvan. Ez az?

Cařavencu Nyomorult... embert faragtam volna belőled...

Zoe *(kitépi a kezéből)* Ó, végre! Drága uram, fedje fel kilétét, hadd tudjuk meg, ki ez a talpig becsületes, csodálatos bátor férfi...

Polgár Ismer engem errefele mindenki...

Zoe Mit tehetek magáért, kérjen tőlem valamit. Kérjen tőlem bármit...

Polgár Én csak egyet kérnék. Tessék nekem megmondani, hogy kire szavazzak. Mindjárt lezárják az urnákat, én meg egyre csak vívódom...

Cařavencu Majd ott megmondják magának: Agamitza Dandanachéra...

Zoe *(megvetően)* Bukott ember, maga azt honnan tudja...

Polgár Akkor máris sietek...

(Zoe a kijáratig kíséri, keblébe rejti a levelet. Aztán megfordul és Cařavencu felé közeledik, aki minden lépésnél meggörnyed, végül térdre esik előtte)

9. JELENET

Zoe, Cařavencu

- Cařavencu Asszonyom, esedezem, bocsásson meg nekem.
- Zoe Keljen fel, gonosz ember! Elvégre férfi. Most látta, mi az ábra.
- Cařavencu *(megszégyenülten feláll)* Csak ismételni bírom magam, bocsásson meg nekem, asszonyom...
- Zoe *(megenyhülten, méltósággal)* Maga seggfej, képes lett volna lejáratni minket...
- Cařavencu Asszonyom, nem gondoltam egy percre sem...
- Zoe ...aztán befuccsolt vele, pofára esett. Nem is lehet igazán haragudni magára...
- Cařavencu *(alázatosan)* De asszonyom, én az egészet...
- Zoe Hagyja, hagyja... és kérem, ne reszkessen így előttem. Egyáltalán nem áll az jól magának. Fel a fejjel, barátom, most már nincs mitől tartania... Sőt...! Az idő magának dolgozik...
- Cařavencu Magácska is úgy érzi, kezitcsókolom?
- Zoe Bele fog jönni, uram. Szedje össze magát. Nem árt máris körülnézni.
- Cařavencu Épp magam is épp azon vagyok.
- Zoe Szerintem ma este már részt vehetne a választási díszfelvonuláson. Mit szól hozzá?
- Cařavencu Pont én...?
- Zoe Maga, maga. Kapcsolódjék csak bele a politikai életbe... Arra gondoltam, akár a menet élén is haladhatna. Mért ne! Szokják csak meg!
- Cařavencu ...ó, asszonyom....
- Zoe És mi volna, ha maga elnökölne a városháza kertjében? Elvégre lapkiadó nem? Tekintélyes ügyvéd...
- Cařavencu Dehát én azért...
- Zoe Maga bizony... a választópolgárok nevében köszönteni fogja a megválasztott képviselőt, férjemet, az elnököt és nem utolsó sorban a prefektusunkat. Maga, mint a jövő reménysége...
- Cařavencu Szóval önök is rám gondoltak... Akkor én most valóban az önök reménysége vagyok?
- Zoe A prefektusé még nem. De meg fogja magát szokni. Ő most egy darabig az új képviselővel fog dolgozni. De aztán maga következik. Pár év múlva újra választások lesznek. Maga a jövő embere.
- Cařavencu Asszonyom visszaadta az önbizalmamat.

Zoe Tudom én, mire vagyok képes. Maga sem fog csalódni bennem. És most menjen.

Cațavencu Kézcsókom. Ha én ezt sejtem... *(hátral)*

10. JELENET

Tipătescu egyedül

Tipătescu *(sietve bejön hátról)* Ez a Dudu teljesen bezsongott. Potyára elküld a távirdába, bolondját járatja velem. Zoe, hallod, hé, merre vagy? *(kisziet)*

11. JELENET

Trahanache és Dandanache jönnek hátról, a kertből.

Trahanache Azt hiszem, abban egyetérthetünk, minden a legnagyobb rendben ment. Volt ugyan egy kis malőr, ahogy az már lenni szokott, de egyébként...

Dandanache Tényleg? Mert én nem vettem észre semmit.

Trahanache Ó, semmiség. Csak egy csirkefogó megpróbálta megkönyékezni a mi prefektusunkat. *(Dandanache feszülten figyel, de nem ért az egészről semmit)*

Dandanache Aha, vagy úgy. Ezek szerint ugyebár nem uraságod a prefektus. *(A távolból egy induló hangfoszlányai erősödnek)*

Trahanache Helyesen látja a dolgokat, a prefektus nem én vagyok. Csak engem akartak összeugrasztani vele. Képzeld, hamisítottak valami firkálmányt, egy szerelmes levelet. Mintha Stefi úr, a prefektus írta volna az én kicsi feleségemnek. Egyébként jól dolgoztak, még az aláírását is leutánozták. Meg akartak kérem zsarolni de a végén mégsem ment nekik... Igen, hivatásos okirathamisítók, de ezúttal nem ment nekik.

Dandanache Pedig tudja meg, egy ilyen levél jó kezekben sokat ér. Csak azért mondom, mert nekem is volt egy ilyen mulatságos levél-históriám. *(Induló hangjai erősödnek)*

Trahanache Csakugyan?

Dandanache Biztos meséltem. A falu bikájával... A barátommal. Igen befolyásos ember!

Trahanache Nem ismerem uraságod barátját.

Dandanache A kezembe került egy levele, férjes asszonytól kapta. Ajjaj! Úgy hogy amikor a torkának szegeztem a kést: jó, akkor most kapok egy választókerületet, vagy a megyei újságban a nyilvánosság elé lesz tárva a levél, hopp! Fűt-fát megígért. Már útban is voltam errefelé...

Trahanache Azt akarja mondani, az, hogy maga most itt van... az a levél... a falu bikája...

Dandanache Elmesélem még egyszer a prefektus úrnak, ha már olyan nehéz megérteni. Lehet nem ártana, ha lepihenne egy kicsit... *(Az induló hangjai felerősödnek, a tömeg éljenzése.)*

12. JELENET

Előbbiek, Zoe, Tipâtescu

Zoe *(jön le a lépcsőn Tipâtescuval)* ...láthatod, ezekkel azt csinálsz, amit akarsz, csak bámulnak, mint a vízilovak. *(Megpillantja Trahanachét, Dandanachét, hirtelen hangot vált)* Ami engem illet, prefektus úr, mindig is bíztam a demokratikus erők győzelmében. *(Leérve)* Dandanache úr, hamarosan találunk.

Dandanache Éppen azt magyarázgattam a prefektus úrnak, hogyan kerültem én ide magukhoz képviselőnek. De az az érzésem, szegényke nem érti... Egyébként egészen összelegeledtünk...

Zoe *(halkan)* És mondd, tatusom, mit szólsz az új képviselőhöz?

Trahanache *(halkan)* Furfangos vén kópé, teszi a hülyét. Ne félj, lesz rá gondom.

Dandanache *(Tipâtescuhoz)* Ha lesz egy kis ideje, magának is elmesélem, hogyan kerültem én ide magukhoz képviselőnek... *(A népség a zenekarral együtt betódul az udvarra)*

13. JELENET

Előbbiek, Farfuridi, Brânzovenescu, Cațavencu, a Részezes Polgár, Dudu Pristanda, Ionescu, Popescu, választók, polgárok, közönség.

Farfuridi és Brânzovenescu néhány vidékies eleganciával öltözött polgárral belépnek. Pristanda most civilben. Majd Cațavencu érkezik majd a Részezes Polgár, a felvonulók élén Ionescu és Popescu. A háttérben érkezők már tökrészegek, legtöbbjük kezében italosüveget tart. Inasok, szolgálányok a háttérben itallal. Poharakat osztogatnak, Tipâtescu, Zoe, Trahanache és Dandanache a szín baloldalán állnak. Pristanda leinti a zenekart.

Cațavencu *(Tipâtescuhoz férkőzik)* Valami azt súgja nekem, hamarosan összebarátkozunk. Maga meg fog kedvelni engem.

Tipâtescu Ha lehet, kérnék egy kis gondolkodási időt...

Farfuridi *(pezsgős poharat ragad)* Képviselőnk, a messziről jött Agamiza Dandanache úr egészségére! *(Éljenzés, zene, Pristanda veri a taktust. Isznak, koccintanak, nagy a láрма)*

[Schramek] Melyik az?

Ionescu Lássuk!

Popescu Mutatkozzék be!

Dandanache	Én kérem, én kérem szépen...
[Schramek]	Hangosabban...!
Popescu	Nekünk rendesen mutatkozzék be...!
Trahanache	...ősi román család sarja... utolsó férfi tagja...
Dandanache	...én vagyok az én családomnak... a
Polgár	Nem halljuk...! kicsoda? <i>(zsivaj, lárma)</i>
Dandanache	Én vagyok a családom utolsó...
Hangok	...hímtagja <i>(a zenekar rázendít, ováció. Cațavencu, Dandanache és Tipățescu a színpad közepén, Zoe, Trahanache a közelben)</i>
Tipățescu	Egy hímtag fog ágaskodni a parlamentben.

GYORS FÜGGÖNY